

ELOFIZETÉS.

MELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, szeptember 14.

Ami hiányzik a programból

Az új kormány, amely tárca nélküli közlelmezési miniszteriummal bővült, előterjesztette programját, amelyben sok szép és nemes ígért van. De nagyon kis rész jutott a kormány-programban a közlelmezés kérdésének, pedig hát ez most a legfontosabb, a leginkább gyors és gyökeres megoldásra váró kérdés, amely felett nem szabad és nem lehet elnézni, amelyet más kérdések tetszetős formában való előtérbe állításával nem lehet levenni a napirendről.

Az egész ország közönsége feszült kíváncsisággal várta a kormányelnök szájából azt az ígért, amely a háborus nyomorúságok negyedik esztendejében megnyugtathatná. De az íge nem hangzott el. De kaptunk kormány-programot és kaptunk ékes politikai szövegeket, amelyek nem hozzák meg a téli szénünket, a téli tüzelőfánkat, a zsirt és azt a sok-sok szükséges dolgot, amit már negyedik éve nélkülözünk. Pedig ha jól tudjuk, a közlelmezési miniszteriumát nem a Hadik gróf szép szemei kedvéért állították fel, hanem azért, hogy a multak szomorú és keserű tapasztalatainak okulva végre megoldják a közlelmezésnek mindennél fontosabb problémáit.

Mert van itt nagyon sok rendezni való. Mi csak a mi kis világunkban: Aradon nézünk körül és a kérdések egész légiói tódulnak elénk. Történt-e intézkedés, hogy a lakosság télen szénen kapjon, történt-e intézkedés, hogy elegendő tűzifa álljon a közönség rendelkezésére, történt-e intézkedés, hogy zsirhoz jusson a közönség, történt-e valamelyes intézkedés, hogy az uzorások és árdrágítók ne szipolyozhassák ki a még megmaradt utolsó vértünket? Semmit sem látunk, amiből arra következtethetnénk, hogy a nemsokára bekövetkező téli hónapokra gondoskodás történt volna. A rendszeretlenség a világháború negyedik esztendején olyan nagy, mint a háború első évében. Pedig közlelmezési miniszterünk is volna, aki állítólag nagy ambícióval foglalta el az újonnan elkészített bársonyszéket.

Most azután cselekedjék is önagyméltósága. Cselekedjék addig, amíg nem késő és ne elégedjék meg azzal, hogy politikai ambícióit egy miniszteri bársonyszékkel kielégítették. A magyar közönség nem kíván tőle nagyhangú kijelentéseket, öles interjúkat, programokat, hanem tetteket, minden szónél ekesebben beszélő cselekedeteket, amelyek a szükséges rendszert és

főleg kellő hozzáértést és a mi nyomorúságainkat megértő és átérzeni

tudó szívet. Elvégre ezért lett a közlelmezés minisztere.

Fényes László összeveszett Polónyi Gézával.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A parlamentben ma folytatták a miniszterelnök programbeszéde felett megindult vitát.

Szász Károly elnök az ülést megnyitva meleg szavakban parentálta el az elhunyt Eleonora bolgár cárnét és jelenti, hogy a király Szurmay Sándor honvédelmi minisztert a Mária Terézia rend lovagjává nevezte ki és bárói rangra emelte. Az utóbbi bejelentést percekig tartó tüsszeléssel és éljenzéssel fogadták a Ház minden oldalán.

Az elnök jelenti, hogy Platti György az iparikké maximalása dolgában sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt, amelyet a napirend tárgyalása után fog elmondani.

Az első szónok Fényes László volt. Beszédében azt mondja, hogy az új kormány feje olyan kiváló mestere a mai pénzgazdaságnak, hogy nem kívánhatjuk tőle, hogy a tőke uralmát megtörje. A Ház elismeri, hogy az eddigi osztály uralom nem elég és, hogy ide más embereknek kell jönni.

Kállay Tamás közbeszól: Mind fellép, aki itt ül!

Fényes László: Meg is fog bukni. (Zaj) Ha az állam a haza védelmére elvitte a családfelelősséget, kötelessége, hogy pótolja őket. A hadisegélyeknél a harminc év előtti létminimum van, a hősök hozzátartozói nyomorba jutottak. A hadügy terén eddig mindenünk közös és egyforma volt az osztrakkal. A két függetlenségi párt az érdem, hogy 1915-ben ha máskül nem is a hadisegélyezés terén önállókká lettünk. Nálunk azonban a hadisegély sokkal kisebb, mint az osztrákoknál. (Nagy zaj támad.)

Közbevitások balról: Mit akar?

Zlinszky István közbevitált: Hiába beszélünk leszavaztak!

Fényes László: Tudtam, hogy ez lesz a válasz, de tessék velem kijönni a falvakba, hogy mit mondanak az asszonyok. Sok ezer asszonyt és gyereket és tizezer katonát tudok idehozni, akik bizonyítani fogják, hogy

a függetlenségi pártok nem tarték meg a kötelességüket.

(Nagy zaj a baloldalon.)

Felkiáltások: A bankokat leplezze le! Hallatlan, miért ép minket vádol?

Fényes László: Hajlandó vagyok minden képviselővel lemenni a kerületébe. Ezt a szemébe fogják mondani az asszonyok. Nem mondom azt, hogy — folytatta Fényes emelt hangon — összeszorított fogakkal és összeszorított öklökkel kell állni a harcot, amint azt a tegnapi ülés egyik szónoka hangoztatta, mert ha nem lesz erejük öklüket összeszorítani, utolsó erejükkel itt fognak szétütni közöttünk.

A Házban óriási zaj tör ki.

Polónyi Géza odakiált Fényesnek: Szemtelenség ívet mondani!

Fényes László (magából kikelten kiáltja vissza): Mit mondott az ur?

Polónyi Géza: Azt mondtam, hogy háboruban nem lehet így beszélni.

Fényes izgalomtól remegő hangon: Nem igaz, nem ezt mondta. Ön mindig ferditett, most is ferdit.

Madarassy-Beck Gyula: Szerénytelenség egy öreg emberrel így beszélni. Hallatlan.

Fényes László: Én nem szerény embernek jöttem ide. Akinek nem tetszik, menjen ki. (Általános nevetés fogadta Fényes László szavait.)

Elnök folytonos csemetésére a zaj végre elül és Fényes folytathatja beszédét, amelyben követeli, hogy a hadisegélyeket legalább olyan magasra emeljék, mint Ausztriában. A hadisegélyezést ki kell vonni a jegyzők kezéből. A kormány egy hónapra belül emelje fel a hadisegélyeket. Azt mondják, hogy a hadisegélyek emelésének az az akadály, hogy lerontja valutánkat. Ezzel szemben az az igazság, hogy a valutánkat az rontja le, hogy a külföld olcsón vásárol és mi pedig drágán fizetjük az iparikkéket. (A pénzügyminiszter elneveti magát.)

Fényes László: Nem tudom mért mosolyog a pénzügyminiszter ur. Ne mondják, hogy a hadisegély lerontja a valutát.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ugyan, ki mondta ezt?

Fényes László: Én szakemberektől hallottam ezt. A kormányuk kötelessége azt beváltani, amit az ellenzék körében követelnek. Ne halogassák a dolgot.

Wekerle Sándor: Most dolgoznak rajta.

Fényes László: Már három éve, hogy dolgoznak. A képviselőnek az a kötelessége, hogy elmondja mindazt, amit a nép odakint beszél. Ezután Fényes László teljes csendben fejezte be beszédét, melynek végeztével egyetlen éljen, vagy taps sem hangzik el.

Polónyi Géza beszédét azzal kezdti, hogy öreg már ahhoz, hogy konfliktusokat keressen.

Fényes beszéde alatt rögtön kezdtek feszülni idegei, de ő nem mehetett ki, amikor hallotta minket beszél, mint a többiek, mert ő a következő szónok és így kénytelen volt mindent végig hallgatni. Tiltakozik az ellen, mintha itt nem lenne mindenki áthatva a hősök hozzátartozóinak segítésétől. Magyarország az anyagi romlás veszedelme alatt is gondoskodni fogólok. Ehhez nem kellene ide ilyen apostólok. Vakmerőség a törvényhozás ellen így lá-

zítani a népet. A szegény asszonyokkal el akarja hitetni, hogy itt esupa huncutok ülnek. Erről a hangról le fogjuk szoktatni a képviselő urat (Zajos helyeslés.) Vehemensen támadja Fényest, aki lázít az uri társadalmi osztály ellen, azonban az elnök nem figyelmeztette.

Szász Károly elnök megjegyzi, hogy szerinte Fényes beszédében nem volt lázítás.

Polónyi Géza végül kijelenti, hogy bizalommal van Wekerle iránt és vitázik Tisza István gróf tegnapi beszédével és cáfolja a választójog ellen felhozott érveit.

Gratz Gusztáv pénzügyminiszter válaszol Fényesnek. Kijelenti, hogy

a kormány minden intézkedést megtett a hadisegélyek emelésére.

Repülő bizottságokat terveznek hogy megállapítsák az országban milyen mértékben kell javítani az állapotokon. Végül jelenti, hogy a javaslatot rövidesen beterjeszti.

Sümegi Vilmos örömmel üdvözlö, a hadisegélyek felemelésének ügyét. Vitázik Polónyival és kijelenti, hogy a mai Házzal nem lehet dolgozni. A Házat fel kell oszlatni. Sürgeti Erdély rekonstrukcióját.

Urmánczy Nándor szóvá teszi, hogy a magyar katonákat a háboruban elnyomják, a honvédséget elnémetesítik. Követeli a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet a nemzet címerének és jelvényeinek régi jogaiba való visszahelyezését.

Hock János a választójogi blokk alakulását és céljait ismerteti. Kijelenti, hogy Polónyinak nincsen joga ahhoz, hogy a kormány választójogi álláspontján alkudozzon. Wekerle miniszterelnök elfogadta a blokknak Esterházyval kötött megállapodásait és ebben bizni kell. Pártja nevében kijelenti, hogy a választójogi megállapodás olyan minimum, amelyet végre kell hajtani és amelyet végre fognak hajtani.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol a felszólalásokra. Kinevezése előtt a pártvezérekkel tárgyalt a kérdések felől. *Állja a választójogi reform dolgában tett ígéreteket.* Urmánczy kijelenti, hogy a német levelezést a hadseregben lehetetlen elkerülni, amikor együtt dolgozunk és együtt küzdünk a németekkel. A magyar nyelv teljes érvényesülését biztosítani fogja a hadsereg újjászervezésekor, amely most folyik.

Felkiáltások: Örüllő magyar hadsereget!
Wekerle Sándor: Most nincs rá felhatalmazása, de nem is állna az ügy érdekében bővebben nyilatkozni. Azt azonban kijelentheti, hogy

a nemzeti aspirációk érvényesítése nem volt soha olyan közel a megvalósuláshoz, mint most.

Ezután Polónyi Géza félreértett szavait magyarázza helyre. Tiltakozik az ellen, hogy a blokk révén a parlamenten kívül álló tényezők megállapodásokat kössenek a kormánnyal.

Vázsonyi Vilmos volt a következő felszólaló. Kijelenti, hogy nem látja helyesnek a választójogi javaslatról részletes vitát folytatni, amikor még a javaslat nincs a Ház előtt. Kijelenti, hogy a választójog gyökeres kiterjesztés és demokratikus lesz. A magyar nemzeti szempont meg lesz védve legalább annyira, mint a Lukács-féle javaslatban.

Apponyi Albert gróf Pop C. Istvánnak és Tisza István grófnak reflektálva azt mondja, hogy támadták a román tanítóképző-intézetek ellen kiadott rendeletei miatt. Hosszasan ismerteti, hogy mik köztették a rendeletek kiadására. Kijelenti, hogy az anyanyelv oktatásában tag engedményeket tett, azonban

rá kell nevelni a románokat az egységes állam eszméjére.

A választójog kérdésében szükségessé vált gondolkodva az újabb erkölcsi törvény alapján, az előbb felállított erkölcsi keretet átlépni. A háborus helyzetben érthető, hogy nem követik azonnal azt a parlamentáris követelményt, hogy a nemzetet kérdezzék meg, de kötelességünk ezt is megtenni, amint a választójog kérdésében leszavazták a kormányt. A háboru alatti választásnak nem akadályozza az, hogy a katonák a fronton vannak, mert jogokat nem akarunk tőlük elvenni.

Pop C. István személyes kérdésben visszatartja Apponyi támadását és a vita ezzel bevégeződött.

Az elnök javaslatára a Ház legközelebbi ülését október közepén tartja és Platti György interpellációjától elállott.

Kornilov céljai.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Az aránylag fiatal Kornilov tábornokot az orosz nép csak akkor ismerte meg, amikor kalandos szökéssel kiszabadult az osztrák-magyar hadifogságból. A forradalom kitörésekor egyike volt az első magasabbrangu tiszteknek, akik felajánlották szolgálataikat az új rendnek és ez alapozta meg szédületes karrierjét. Egy olyan karriert, amely csak forradalmi időkben lehetséges. Nyomban kinevezték a pétervári katonai kerület parancsnokává. A forradalmi demokrácia gyanúval fogadta őt. A zajos májusi napokban, amikor a nép és a pétervári helyőrség egyrésze az első ideiglenes kormány imperialisztikus háborus politikája ellen tüntetett, a tábornok teljesen a Miljukov párt mellé állott és megparancsolta a neki engedelmesskedő ezredesnek, hogy nyomják el a zavargásokat. A fegyveres összeütközést akkor elkerülték, Miljukov politikája megbukott és a katonák és munkástanács erélyesen elítélte Kornilov magatartását, úgy annyira, hogy a tábornok kénytelen volt leköszönni pétervári állásáról. Ez azonban nem akadályozta meg őt abban, hogy egyre emelkedjék. Egy hadsereg vezetését bízták rá, majd pedig *Brusszlov* távozása után az egész orosz hadsereg főparancsnoka lett. A közvélemény még ma sem tudja, hogy tulajdonképpen milyen katonai érdemeinek köszönheti gyors emelkedését. Az biztos, hogy

Kerenszki léptette őt elő,

mert bizonyára rendkívül rátermettnek és energikusnak tartotta őt.

Mikor a forradalmi hadsereg a galíciai fronton összeomlott, Kornilov volt az, aki helyreállította a halálbüntetést anélkül, hogy erre engedelmet kért volna a kormánytól. A saját csapatain próbálta ki a gépfegyverek hatalmát. Sikertült nekie a visszaözlő ezredeket új ellenállásra bírnia és ezzel a visszavonulást megállítania. Ugyilátszik azt hiszi, hogy a gépfegyverek annyira kezére játszották az orosz hadsereget, hogy most már a forradalmi kormány ellen játszhatja azt ki.

A szociálista pártok bizalmatlansága nem csökkent iránta. Abból az alkalomból, hogy Kornilov kegyetlen rendszabályokat alkalmazott, hogy a hadseregben a fegyelmet helyreállítsa, a szociálisták lapja így írt: „A tömeges szökések és maródízálások ellen a legsúlyosabb szabályok is alkalmazhatók. De ez nem elég. A hadseregnek ismernie kell a célokat, amelyekért harcba megy. Meg kell győződnie lennie, hogy tényleg az országért és a szabadságért küzd. Erélyesen demokratizálni kell a parancsnoki állásokat és a választott

katonai szervezetek tekintélyét meg kell szilárdítani. Csak ebben az esetben nem fél a forradalmi demokrácia attól, hogy „a megszedített hadsereget” nem fogja majd valaki ő ellene felhasználni. (Akkor még senkisémet tudta, hogy milyen gyorsan tényé válik ez a félelem.

Kornilov a beszédeiben és hadparancsaiban feltűnő öntelt hangot kezdett használni. Nemcsak drakói rendszabályokat követelt az ideiglenes kormánytól a hadsereg részére, nemcsak a demokratikus hadsereg szervezeteket akarta eltenni láb alól, hanem azt követelte, hogy a

fronton kipróbált intézkedéseket az ország belsejében is alkalmazzák.

A vasutakat militarizálják és a gépfegyverek tekintélyével az országot is a maga hatalmáé akarta hajtani. Ebből közte és Kerenszki között konfliktus támadt, „félreértések”, amint a Pétervári Távirati Ügynökség nagy óvatossággal jelenti. A demokráciának bizalmatlansága a főparancsnok iránt mindenféle hír elterjedésében nyilvánult meg. Azt mondták, hogy amikor megjelent a moszkvai konferencián, olyan pompával vonult be, mint a cár szokott. Azt beszélték, hogy a reakcionárius körök Kornilovban bíznak. Azonban az ideiglenes kormány védelmébe vette őt. Tíz nappal ezelőtt Nekrasov, a kabinet alelnöke, a pétervári sajtóban megnyugtató nyilatkozatot tett, amely szerint Kornilov teljesen távol áll a politikától és csak a katonai fegyvelm kérdésében van nézeteltérés közte és a kormány közt. Ismeretes, hogy Kornilov ezek ellenére megbízottja által felszólította Kerenszkit a hatalom átengedésére és ezzel,

nyilvánossá lett az ellenforradalom,

amelyre Kerenszki a fővezér elcsapatásával felelt.

Feltehető, hogy a tábornok mérlegelte végzetleges lépésének következményeit. Nem hitte, hogy Kerenszki és az egész forradalmi Oroszország ellenállás nélkül engedelmeskedik követeléseinek. Kornilov tehát számít a harccal és elég erősnek érzi magát, hogy azt felvegye. Nemcsak a hadseregre támaszkodik, hanem tudja, hogy az orosz polgárság szelés köreiben szenvedélyes elégedetlenség él a jelenlegi forradalmi Oroszországgal szemben, amelyben a szociálista irányzat van tulsúlyban.

Egyre szaporodtak azok a jelek, melyek mutatták, hogy a reakció ismét felemeli fejét. Az osztályharc felkorbácsolta a szenvedélyeket és a дума ismét követeli a jogait a „fanatikusokkal, a csavargókkal és az árulókkal szemben, akik katonák és munkástanácsnak nevezik magukat”, — mondotta Mazlenikov a дума képviselők egy titkos értekezletén.

Ez már a polgárháború atmoszférája.

Kornilov arra számít, hogy a polgárság nagy tömegei fognak hozzá esatlakozni, vagy legalább is rokonszenvennek vele. Teljes homály fedi a célját arra az esetre, ha sikerülne magához ragadnia a hatalmat. Nem lehet tudni, vajjon

a Romanovokat akarja-e visszaültetni a trónra, vagy maga akar-e az állam élére állni.

Két kemény ember áll egymással szemben. Kerenszki mellett áll az egész forradalmi proletáriátus a maga szervezeteivel a fővárosban, a vidéken és a hadseregben. Hogy Kornilov mellé ki áll, ha államesinyét megvalósítani törekszik, azt ma még nem lehet látni.

Cipőraktár egy aradi üvegkereskedőnél

(475 pár cipőt Budapestre szállítanak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hiába ostromozza a közvélemény a lánc-kereskedelmet, hiába üldözik a zugügynököket, sajnos még mindig történnek visszaélések a lánckereskedelem segítségével. Egyik ilyen visszaélés ügyében indított ma eljárást az aradi rendőrbíró. Egy galíciai ügynök felkeresett egy aradi jóforgalmu cipőtulajdonost és a következő ajánlatot tette neki:

— Aradon fekszik négyszázhetvenöt pár bőrtalpu cipő, amelyet én jogosítva vagyok önnek eladni páronként negyvennyolc koronáért. Ha akarja egy órán belül perfekt lehet az üzlet.

— Hol vannak a cipők? — kérdezte a kereskedő.

— Azt nem árulhatom el — felelte az ügynök — és csak akkor láthatja ön meg a cipőket, ha már kifizette azok árát.

— Tudja ön azt, hogy a cipőkészleteket be kellett jelenteni a cipőközpontnak? — Vajjon ezek a cipők be vannak-e jelentve?

— Ne sokat rezonirozzon, — mondta az ügynök — mert különben elszalasztja ezt a jó üzletet.

— Nahát nekem ilyen üzlet nem kell — felelte a kereskedő — és utjára engedte az ügynököt.

A következő napon a kereskedő találkozott egyik ismerősével, aki tudott arról, hogy az ügynök négyszázhetvenöt pár cipőt kínált a cipőüzlet tulajdonosnak. Az illető felvilágosította az üzlettulajdonost, hogy jó lett volna

megvenni a négyszázhetvenöt pár cipőt, mert egy-két nap múlva le fog érkezni Budapestre valaki és megveszi az egész készletet. Az a budapesti vevő ugylátszik nem sokat törődik azzal, hogy be vannak-e jelentve a cipők, vagy sem. Az illető azt is elárulta, hogy a nagy cipőkészlet Urbán Endre üvegkereskedő raktárában fekszik. A cipőkereskedő ugylátszik megbánta tegnapi magatartását és telefonon azonnal felhívta Urbán üvegkereskedőt és megkérdezte tőle, hogy megvannak-e még a cipők, mert most már reflektál azokra.

— Már megvették a cipőket — volt Urbán Endre válasza — éppen itt van az a budapesti vevő, aki már napok óta alkudozott a készletre és néhány perccel ezelőtt le is kötötte az egész cipőraktárt. Holnap már el is fogja szállítani a négyszázhetvenöt pár cipőt.

A cipőkereskedő osodálkozásait fejezte ki afelett, hogy egy üvegkereskedőnél négyszázhetvenöt pár cipő heverhet és ama véleményének adott kifejezést, hogy mire ez az áru Budapestre érkezik, akkorra rendkívül meg fog drágulni. Az üvegkereskedő azonban kijelentette, hogy ehhez neki semmi köze. A cipőüzlettulajdonos ekkor elment Grunáz László dr. rendőrbíróhoz és arra kérte, hogy az egész cipőraktárt foglalja le az aradi fogyasztók számára.

A detektívek kimentek az üzlethez, azonban ott nem találták meg a cipőket; azok ugyanis a kereskedő lakásán vannak.

átadta az ellenőrnek igazolványát, aki hirtelen lekapta a sapkáját és rémülten kérdezte:

— *Hogyan lehet az, hogy a méltóságos ur nem kapott különfalkét?*

— Barátom — felelt az ur — örüljön az ember, ha a mai világban ülőhelyet kap, nem külön falkét.

Többen kíváncsiak voltunk, hogy ki lehetett ez az előzőkeny ur, és megkérdeztük az ellenőrt. És megadtuk tőle, hogy *Tolnay Kornel az államvasutak elnökgazdája volt.*

Szélhámos

az aradi térparancsnokságon

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi térparancsnokságnak tegnap óta egy érdekes foglya van. Egy tiszthelyettesi uniformisba öltözött, jó megjelenésű, nagyszerű beszélőképeségű fiatalembert tartóztattak le, akit eddig már többször kinalgattak, de valójában minduntalan annyira eltérő, hogy eddig azt sem lehetett megállapítani, hogy ki az illető és azt sem, hogy mit keresett Aradon. Bizonyos, hogy a térparancsnokságnak szélhámosa volt dolga, aki Aradra is azért tette át székhelyét, hogy itten folytassa operációit.

Tegnapelőtt jelent meg az illető a térparancsnokságnál, ahol az irodában dolgozó főhadnagynál jelentkezett, azt mondta, hogy Temesvárról jött Aradra, utközből pénze, amely amúgy is kevés volt, elveszett és ezért azaz korona előlegre lenne szüksége. A főhadnagy a tiszthelyettes iratait kérte, hogy igazolja magát és a tiszthelyettes zavartan kezdett kotozásni zsebeiben, majd egy-két iratot elővett és átadta a tisztnek, aki a feltüntetett adatokat gyanusnak találta és az iratokkal a belső szobába ment, hogy azokat telexbevalóinak megmutassa. Hamarosan megállapították, hogy

ezek az igazolványok hamisak és alig egy perc múlva, mikor a főhadnagy kijött a szobából, az *áltiszthelyettesnek* már nyoma sem volt.

A térparancsnokságtól azonnal telefonáltak a katonai rendőrségre, ahonnan *Institorisz Ferenc* főhadnagy a szélhámos keresésére indult. *Institorisz* tegnap *Prodanovics Döme* tüzérhadnagy segítségével a szélhámost elfogta és bekísérte a térparancsnoksághoz, ahol átadta. Itt több ízben kihallgatták a vallomásairól jegyzőkönyvet vettek fel, egyben pedig táviratilag érdeklődtek az *áltiszthelyettes* kilétével.

A katonai rendőrség a letartóztatott fiatalemberről megállapította, hogy két napig lakott a Fehér Kereszt-szállodában, de számláját nem egyenlítette ki, sőt a portástól tegnap 2 korona ötven fillért kért kölcsön.

A telehor.

(Mihály Dénes huszárönkéntes szenzációs találmánya.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nemrég bojárta a sajtót egy hír, mely szerint *Mihály Dénes* gépészmérnök, nagyváradi huszárönkéntes megoldotta az elektromos távolbalátás kérdését. Telehor nevű készülékével nagy távolságokra lehet látni, egyik budapesti lap szerint, ha azt akarjuk tudni, mi történik Amszterdamban, egyszerűen arrafelé fordítjuk a telehört és úgy látjuk az ott történeteket, mintha mellettünk menne végbe minden. A találmány általános feltűnést keltett s az egész magyar sajtó foglalkozik vele.

Ezzel az eddigi fantasztikus híradásokkal szemben, a melyek nagyon sok képzelt dologgal töltötték meg a találmány lényegét s így annak igazi értékét némileg elhomályosították, a való tényállást a legilletékesebb helyről nyert felvilágosítások alapján a következőkben van módunk közölni:

A telehor valóban a távolbalátást teszi lehetővé; innen a neve is (telos görögül távolság, horso pedig görögül annyit jelent, hogy látok). Láthatom a találmány segítségével a távolban történeteknek a képét; tehát nem közvetlenül látom az eseményeket, hanem csak képét kapom meg. Történik pedig ez egy leadó és tetszés szerinti számú felvevő készülék segítségével.

A leadó készülék nem más, mint egy két méternél valamivel hosszabb, 35—40 centiméter széles, szivaralaku repülőgép. A gép szerkezete olyan, hogy térkép szerint kiszámítva, pontosan elő lehet írni azt az utat, a melyet a gépnek be kell repülnie, sőt be lehet állítani arra a magasságra is, a melyen repüljön. A gép alján van aztán egy készülék, a mely az alantlévő tárgyakról egyszerűen képet vesz fel, úgy, mint egy fényképező gép. Ezt a felvételt a gép éjjel is megtudja csinálni, a mennyiben előre beigazítható időben és helyen a gép kigyulad, bevilágítja az alatta lévő területet, felveszi a képet és aztán megint kialszik a repül tovább. Mindent végez a gép automatikusan, a nélkül, hogy utjában további emberi beavatkozásra szükség volna. A gép mindazt pontosan elvégzi, a minek elvégzésére elindulása előtt beállították, beigazították. És a miket említettünk, azokra a gép beigazítható.

Már amit eddig elmondottunk a gépről, az magában is óriási jelentőségű. Fokozódik azonban a gép jelentősége azért, hogy a felvett képeket egytized másodperc alatt továbbítani tudja különböző távolságokban elhelyezett akár-

Budapestről—Aradra

Aradról—Budapestre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Két jellemző adat a vonatok túlszűfoltóságához:

Budapestről utaztam hazafelé. Az utazó közönség össze szorult a folyosókon. Egy ur aztán kinyitott egy második osztályu lefüggönyözött nagy fülkét. Az egyik oldalon a fülkében egy fiatal nő feküdt és olvasott, a másik oldalon két kisleány játszott. Mire az illető ur beült a fülkébe és beültek még vagy négyen a szorongó utasok közül. A nő felháborodva, magas hangon kikérte magának a betolakodást és felhívta az urakat, hogy azonnal távozzanak, mert ez az ő fülkéje. Ide nem szabad senkinek bejönni.

Az utazók nem távoztak, a egyikük kijelentette, hogy most nincs bérelt szakasz, de különben is, ez nincs az ajtóra kiírva.

Végre a nagy lármára jött a kalauz és az ellenőr és megállapították, hogy a fülke lefoglalói egy kisebb vasuti hivatalnok neje és két gyermeke, akik szabadjeggyel utaztak és mindössze két helyre volt jegyük és elfoglaltak nyolcat.

Most az érem másik oldala:

Aradról Budapestre utaztam. A vonatok fülkéi tömve voltak, még az I. osztályu vagon folyosója is. Röviden az elindulás után egy lefüggönyözött félfülke ajtója kinyílt és a bent ülő ur kiszólt a folyosón tolongó utasokhoz.

— Tessék ide bejönni, itt van még néhány hely. És néhányan örömmel igénybe is vették az előzőkeny ur szivességét.

Rövid idő múlva jött a vasuti ellenőr. Milyen bement ebbe a fülkébe is, az illető ur

lány felvevő állomásra. A továbbítás a Markoni-készülék alapjául használt légköri villamossegélyével történik s a továbbított képeket a felvevő állomások a szélén tulajdonosságának felhasználásával veszik fel. A repülőgép tehát berepül a neki előírt utat és arról azonnal tetszés szerinti számban átvethető jelentést, beszámolókat ad le.

A mostani repülőgépek, amelyek egy, sőt több embert visznek magukkal, még másodpercenként 8 méter sebességű szélben képesek haladni, ennél erősebb szélben azonban nem. A telehor leadójául szolgáló, automatikus módon kormányzott repülőgép 25 méter sebességű szélben is képes felszállani. Utjából nem igen lehet kitéríteni, mert amint olyan erős szél éri, mely alkalmas volna a kitérítésre, a motor azonnal reagál rá és a gépet eredeti útjába visszatéríti.

Rendkívüli jelentősége a gépnek, hogy avatlanul egyén hiába akarja hatalmába keríteni: titkát a gép nem árulja el.

Ebből a néhány sorból, melynél többet közölni a találmányról módunkban nem áll, már tisztában lehet mindenki Mihály Dénes zseniális találmányának óriási jelentőségéről. Rendkívül hasznát fogja látni a tudomány, mert lehetővé válik olyan vidékek kikutatása, ahová eddig ember nem, vagy csak nagy nehézségek árán juthatott el.

A találmányt megvizsgálták a műegyetem szaktudós tanárai is és azt fenntartás nélkül kivételre alkalmasnak, megvalósíthatónak jelentették ki.

Mihály Dénes az 1. száma közös huszár ezred önkéntes szakaszvezetője. Mindössze huszonhárom éves. Atyja dr. Mihály József ny. középiskolai igazgató, gyakorló orvos maga is eredeti tehetség, a ki mint középiskolai igazgató elvégezte az egyetem orvosi fakultását és aztán nyugalomba vonulván, jelenleg orvosi praxist folytat Budapesten. Édesanyja Ambrus Mária, nővére Ambrus Zoltánnak, a kiváló írónak és a Nemzeti Színház új igazgatójának. Mihály Dénes most negyedéves technikus, a ki tanulmányai mellől szólított el a háború kitörése.

Balla Béla megsebesülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mindössze husz esztendő. Az iskola padjai közül ugyyszólván egyenesen a harctérre került. Most már hadnagy. Kitüntetések díszítik mellét s most újabb dekorációt fog kapni. Balla Béla 28. vadászszázaléki hadnagyról, Balla Frigyes aradi festőművész fiáról szól ez a tudósítás, amely egyszerű szavakkal akarja megörökíteni a hős aradi fiatalember dicsőséges tetteit.

Balla Bélát a kolozsvári gyalogezredhez osztották be. Az ezreddel az olasz fronton küzdött s a most lezajlott 11. Isonzó-offenzívában megsebesült. Megsebesülése rendkívül érdekes körülmények között történt. Dicső ezredével, a melyet a legutolsó olasz offenzíva alatt kétszer dícsért meg a hivatalos jelentés, e hónap 4-én a Flondar-Medeazza-vonalon ellentámadásba ment át és visszavette az olaszoktól azokat az állásokat, amelyeket az egész offenzíva alatt borzalmas veszteségek árán sikerült fölünk elragadniuk.

Ebben az ellentámadásban történt, hogy Balla Béla 15 emberével foglyul ejtett egy olasz ezredet, 500 olasz katonát, ezenkívül 2 gépfegyvert, 2 gyalogsági ágyút és egy golyószórót is elvett az ellenségtől. Ezt a hőstettét a

maga vérével fizette meg a fiatal tiszt, a kinek balterdén három gépfegyvergolyó ment keresztül. Most egy zombori kórházban ápolják Balla Bélát. Innen levelet írt szüleinek és szerényen, szinte szégyenkezve említi meg hőstettét, a melyért parancsnoksága magas kitüntetésre terjesztette elő.

Levelében említést tesz tisztiszolgájáról is. Pogonyi Józsefnek hívták a szolgát, 42 esztendő önaló kolozsvári tefőfedőmester volt,

Összeesapás

Kornilov és Kerenszki csapatai között.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Pétervár. Hivatalos jelentés: Nekratov helyettes minisztereinek, a minisztertanács elnöke az oroszországi helyzetről a sajtó képviselőinek a következőket mondotta: A politikai helyzet igen kedvezőnek mondható. Vajamennyi front parancsnoka, Dedikin tábornoknak, a délyugati front parancsnokának kivételével, akit vezérkarával együtt letartóztattak, mind hű maradt a kormányhoz. Pskov város a kormánycsapatok kezében van. (Hű volt a főhadiszállás.) A kormány tudja, hogy azokat a csapatokat, amelyek Kornilovhoz pártoltak, félrevezették, amennyiben azt mondták nekik, hogy azért mennek Pétervárra, hogy a fővárost megtisztítsák a maximálistákról. Ma Pétervárra érkezett egy középszed küldöttsége és kijelentette, hogy miután megtudta az igazságot, újból hűséget fogadott az ideiglenes kormányhoz. A küldöttség megerősítette, hogy a mozgalmakban, amelyet nagy gonddal készítek elő, élénk szerepet játszott Lukov tábornok, Kornilov helyettes és vezérkarának főnöke. Az összes miniszterek helyükön maradnak Juranov közlekedésügyi és Csernov földművelésügyi miniszter kivételével. E pillanatban — mondotta Nekratov — kétségtelemül megállapítható, hogy az egész ország Kerenszki mellett van, aki megvédi a forradalmat Kornilov ellen, aki a reakció mellett foglal állást.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelent: Jó forrásból közlik: Az a felhorgató mozgalom, amelyet Kornilov tábornok készített elő és a melyet majdnem az egész tengeri és szárazföldi haderő helytelenít, a kudarc útján van. Dedikint a főhadiszálláson letartóztatták. A honvédelem érdekében a katonai operációk vezetését nem vették el tőle, csak szigorú ellenőrzés alá helyezték.

Lugano. Az entente és Amerika nagykövetei támogatást tették Teresienkó külügyminiszternél. Péterváron tegnap nyugalom uralkodott. Az utcai forradalom zavartalan volt.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelent: Az ideiglenes kormány Moszkva városára és kerületére elrendelte az ostromállapotot.

Pétervár. Reuter jelentés: A kadett-párt nagybizottsága közölte Kerenszki-vel, hogy a párt a polgárháború elhárítása végett megengedi tagjainak a kormányba való belépést.

Stockholm. Néhány városban Kornilovot katonai diktátornak kiáltották ki. A domi kozákok küldöttsége, a gárda, a tüzérség tanácsa szolidárisnak nyilatkoztak magukat Kornilov-vel. Kornilov kiáltványt adott ki, amelyben magát a forradalom megmentőjének nevezte ki és az ideiglenes kormányt feloszlatta.

Stockholm. Kornilov proklamációjában kijelenti, hogy egyetlen kivánsága az országot mostani lehetetlen helyzetéből kiszabadítani és boldoggá tenni. Esküszik, hogy csak addig tartja magánál a hatalmat,

aki úgy gondozta fiatal gazdáját, mintha csak saját fia lett volna. Öreg Pogonyi a hadnagy urtember 4-iki ütközetben az öreg tisztiszolgát szakai patrulljaira is, annyira ragaszkodott hozzá, hogy nem tudott megválni tőle. A szeptember 4-iki ütközetben az öreg tisztiszolgát Balla Béla közvetlen-közelében egy gránátzilánk megölte. Balla Béla a szüleihez írt levelében kegyeletes szavakkal emlékezik meg derék öreg szolgájáról.

amíg az alkotmányozó országgyűlés össze nem ül. Az ideiglenes kormány parancsára felszedték a vasuti sineket, hogy Kornilov előnyomulását megnehezítse.

Amsterdam. A Reuter ügynökségnek jelentik Pétervárról: A letartóztatások egyre tartanak. Gueskov volt hadügyminisztert szintén letartóztatták.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelenti. Az ideiglenes kormány Kerenszkit generalisszimusszá és Alexejev volt generalisszimust a vezérkar főnökévé nevezte ki.

Stockholm. A Svészka Dagblatt jelenti, hogy Kerenszki mint generalisszimusz a csapatok élére állott és elébe vonult Kornilovnak. Szordára várják az összeütközést a városon kívül a két sereg között. (Az összeesapás tehát tegnap már megtörténhetett. A szerk.)

"Furesa szövetezés."

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A fenti címmel a „Temesvári Hírlap" a következőket írja:

Furesa szövetezés készül most a magyar politikában. Ugyanis az ország több városában lapokat alapítani készülnek. A vidéki sajtónak nem valami nagyszerű a helyzete, sőt inkább valóságos küzdelem folytat a háborús nehézségek ellen, ezért valami kiváló tökebefektetést ama lapvállalatok nem fognak képezni. Kézenfekvő eszeint, hogy az alapítandó, illetve áthelyezendő lapok, mert úgy készült Aradon és Kolozsvárott az új lap, hogy egy más városban megvásárolt lapot odát helyeznek, tehát áthelyezendő lapok politikai célt fognak szolgálni. A politikai célt bevallottan a radikális párt szolgáltatja, az a radikális párt, mely Krisztoffy támogatásával adott magáról először életjeit. Bevallottan ez lesz a cél, titokban azonban — és ezt mi csak mint olyan értesülést adjuk közre, melynek hitelességében kételkednünk kell — egészen más a cél, mert más a forrás, ahonnan a pénz, ezen drága lapalapításokra kerül. Nem tudjuk elhinni, hogy úgy legyen, de igen jó forrásból értesülünk róla, hogy a radikális párt ezen lapjaihoz a pénzt a román főpapság köréből és a román egyházi és gazdasági alapokból kapta. Ha igaz ez a hír, úgy a magyar közvélemény egy olyan példátlan szövetezéssel találja magát szembe, amilyen még nem merre felülni fejét a magyar úgáron. Hiszen ilyenformán bizonyosra vehető, hogy azon lapok azok érikét fogják szolgálni, akiknek, vagy amiknek létüket köszönhetik. És akkor nem a radikális párt lapjai lesznek, hanem a román nemzetiségi párté. Mi úgy véljük, hogy a hír nem igaz, de ha igaz, akkor a tény elítélendő voltánál fogva ez a szövetség aligha fog erőt kapni és számot tevő csoporttá erősödni a magyar politikai életben.

Cukor a házügynöknél, kávé a tollkereskedőnél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mióta az alkalmi ügynökök úgy elszaporodtak, mint fűszál a réten, nem mulik el nap, hogy az aradi rendőrségnek ne legyen dolga néhány ilyen árdragítóval, vagy árufelhalmozóval. A háborús visszaéléseknek ezt a hihetetlenül elburjánzott két formáját különösen a galiciaiak üzik nagy előszeretettel és az alkalmi ügynökök nagyrésze is az ő soraikból rekrutálódik. Annál érdekesebb, hogy az aradi rendőrség most olyan ügyben nyomoz, amelynek szereplői nem galiciai bevándoroltak, nem alkalmi ügynökök, hanem régóta Aradon lakó közismert kereskedők és ügynökök. A gyors pénzszerzés vágya ugylátszik megszállotta ezeket is, mert csak így lehet megmagyarázni, hogy az ingatlan ügynök ne resteljen cukrot eladni. Éppen ily kevéssé fér össze a kereskedői tisztességgel az, hogy egy szörmekereskedő kávé árúsítson.

Az aradi rendőrségnek nemrég tudomására jutott, hogy egy aradi ingatlan ügynök cukrot árúsít. Állítólag tíz métermázsa cukorral rendelkezik ez az ügynök, aki még nem régen más foglalkozású volt: egy vállalatnál társulónak volt, s csak nemrég lépett az ingatlan ügynöki pályára. Ez a közismert ur, aki a várossal szerződéses viszonyban van, a cukrot kilószámra adta el, még pedig olyan áron, hogy a tíz métermázsa cukorból elég tekintélyes összeget hozott ki. A cukor kilóját esekély tíz koronáért adta el az ügynök. Érdekes felemlíteni azt is, hogyan jutott az ügynökhöz ez a nagyobb mennyiségű cukor. Egy ipari vállalat kapta azt ipari célokra való feldolgozás végett, de az ingatlan ügynök ur, aki ezt az ipari vállalatot finanszírozza, jónak látta a cukrot ilyen módon értékesíteni.

Amilyen messze esik az ingatlan ügynök működési körétől a cukor eladás, éppen olyan távol áll ugyebár a szörmekereskedőtől a kávé. Mégis akadt Aradon egy szörme és tollkereskedő, aki nagyobb mennyiségű kávéhoz jutott és összeegyeztethetőnek tartotta szörmekeres-

kedői mivoltával a kávénak kicsinybeni elárúsítását. A kicsinybeni elárúsítás alatt nem az ár kicsinységét kell érteni, mert az árakat szédületes magasságba tolta fel ez a kereskedő is. Persze mindenki szívesen vásárolt kávé, akármilyen hallatlanul magas árat is követelt érte.

Harmadik eset is foglalkoztatja a rendőrséget. Ennél az esetnél legalább egy enyhítő körülményt találunk: azt, hogy az illető ügynök olyan árukat adott el, amely a szakmájába tartozik. Egy szeszügynökről van szó, akinek négy hektoliter spiritusza van és egészen esinos kis vagyont árúsít ki ebből a szeszből.

Természetesen az ügynök nem bolond, hogy olesón elköttya-vetyéltje a ma olyan kelendő és ritka árut. Van szíve hozzá, hogy negyvennégy koronát kérjen a spiritusz literjéért és miért is ne kérne ennyit, ha a közönség még így is szívesen vásárolja.

A rendőrség a nyomozást még nem fejezte be egészen, de annyi már is biztosnak látszik, hogy a fent leírt tényállások a valóságnak megfelelnek. Ilyen körülmények között valószínűleg rövidesen betejezik a vizsgálatot és megindul majd a három aradi ur ellen a közszükségleti cikkek felhalmozásával elkövetett vétség miatt az eljárás.

Vigyázat! Romániai!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

(Belső ellenség.)

Pozsony vármegye hivatalos lapjában olvassuk a következő érdekes hirdetményt:

Kedvezőtlen hírek terjesztése a szabadságot román nemzetiségű legénység által.

16484—1917.

A m. kir. honvédelemügyi miniszter urnak 15.269—1917. eln. 1. számú rendelete alapján a pozsonyi honvédkerületi parancsnokság az alábbi megkereséssel fordult hozzám:

Pozsony, 1917. évi augusztus hó 5-én egyik közigazgatási hatóságnak a hadseregfőparancsnoksághoz intézett jelentése szerint a harctérről szabadságra visszaérkezett román nemzetiségű katonák a polgári lakosság között azt a hírt terjesztik, hogy a háborúnak vége lenne, ha az aratás kedvezőtlen eredményt mutatna fel, vagy ha az élelmiszerkészletünk elfogyana.

Mivel az ilyen hírek terjesztése a polgári lakosságot esetleg az aratási munkálatok lanyhára végzésére s az élelmiszerek elrejtésére csábíthatja, ami pedig harc képességünk csökkentésére, sőt teljes megbénítására, azonietül mezőgazdasági érdekeink nagymérvű megkárosítására vezetne, szükségesnek mutatkozik, hogy a közigazgatási hatóságok a katonai parancsnokságokkal karöltve eme súlyos következményekkel járó jelenségeket már csirájukban elfojtsák, hogy azok érvényre jutását minden rendelkezésre álló eszközökkel megakadályozzák.

Annak megemlékezésével, hogy a honvédparancsnokságokat, hatóságokat és intézeteket tekintetben megfelelő eljárásra utasítottam, a fentebb hivatkozott honvédelmi miniszteri rendelet alapján van szerencsém feikérni, hogy a szabadságon levő katonai egyéneket az alárendelt hatóságok s különösen a csendőrség igénybevitelével ilyen irányban is ellenőriztetni sziveskedjék.

Amennyiben a közigazgatási hatóságok ilyen jelenségek felmerüléséről tudomást szereznek, a bujtogatókat kérem a csendőrség igénybevitelével a legközelebbi katonai parancsnokságnak átadni s erről az állomány illetékes póttest (intézet stb.) parancsnokságát is egyidejűleg értesíteni. Schultheisz s. k. altábornagy.

Ezen megkeresést alkalom adtán leendő szabályszerű eljárás céljából a járási főszolgabíró urakkal, a rendezett tanácsú városok polgármestereivel és a községi előljáróságokkal közlöm. Az alispán helyett: Horvát vm. főjegyző.

(Robbanó gabona.)

A közéletmezési hivatal főnöke a napok-

Kis történetek a nagy városból.

(Inkasszálás lélektani alapon.) Sokat beszélnek Aradon arról a dusgazdag urról, akinek az az egyik nevezetessége, hogy nem szeret fizetni. Számláit néha esztendőig sem fizeti ki és már csak akkor nyul az erszényéhez, amikor a végrehajtó kopogtat az ajtaján. Ennek ellenére természetesen minden kereskedő készséggel hitelez neki, mert hiszen mondani szokták „jó pénz” az ő adóssága minden üzlet tulajdonosnak.

Van Aradon egy kereskedő, aki pör nélkül az utolsó fillérig a legnagyobb pontossággal megkapja ettől a fősvény és rosszul fizető urtól a számlája összegét. Az az érdekes, hogy a szóbanlevő aradi Harpagon rendkívül éles szemmel szokta átvizsgálni minden kereskedő számláját és ha csak teheti, tíz fillért is levon a számla összegéből, bármilyen nagy legyen az. De csak évenként egyszer kap pénzt a milliomos fősvénytől.

Sokszor kérdezték már a kereskedőtől, hogy milyen talizmán segítségével jut pör és vizsály nélkül a pénzhez a milliomosnál? A kereskedő sohasem árulta el. Az utóbbi hetekben azonban közeléden érezte halálát és maga mel-

lé hívatta fiát, aki az üzletét fogja örökölni. A fiának a következő érdekes kijelentést tette:

— Tudd meg fiam, hogy a legkisebb kereskedőnek is lélektani alapon kell üzletet kötni. Ki kell ismerni az emberek lelkületét, mert másképpen nem boldogulunk, nem juthatunk a pénzünkhöz. A milliomos fősvénytől is csak lelkének kiismerése révén tudok minden esztendőben a pénzemhez hozzájutni. Az illető, mint tudod, minden esztendőben igen előkelő fürdőhelyekre szokott járni, hogy csunya és nyomorék leányát férjhez adhassa. A fürdőhelyen nagyurat játszott és a számlákat minden megjegyzés nélkül előkelő grandezzával szokta kiízetni. Ez nála egy hónapig tart, míg a fürdőszezon véget ér. Egy hónap alatt annyira elsajátítja az ur és előkelő tempókat, hogy hazajövet az aton, sőt még itthon egy-két napig is gavalléros módon költi a pénzt. Ezt az egy napot szoktam én kihasználni számlám összegének behajtására. Megvesztegettem a háznesterét és ő azonnal hírül adta, hogy mikor érkezett haza a gazdája a fürdőből. Lehetőleg még azon a napon, vagy pedig a következő napon jelentem meg az évi számlámmal és a máskor mogorva, zsörtölődő, minden krajcárt a fogához verdeső milliomos ellenőrzés nélkül fizette ki a számlámat. Ebből sikat tanulhatsz fiam.

(Az elnémitott gramofon.) Egy aradi család rendkívül szenvedett a szomszédban lévő gramofon miatt. Már délután öt órakor megkezdődött a monoton hangverseny, amelynek keretében a legkopottabb nótákat este tíz óráig végig kellett hallgatni a nyugalmat szerető szomszéd családnak. Sokat töprengtek afelett, miképpen kellene elnémitani az átkozott hangszert. Végre a familia legidősebb tagjának az az ötlete támadt, hogy megkéri a gramofon tulajdonosát: ezután ne délután öttől, hanem már délután egy órától fogva működtesse a rikácsoló hangszert.

— És mivel kártalanít ön engem, ha a gramofon a sok használattól elromlik — kérdezte a dalológép tulajdonosa.

— Minden hétre adok önnek öt koronát, ha minél többet működteti a gramofont — felelte a szomszéd. Az ajánlat tetszett és ettől fogva már délután egy órakor megkezdődött a gramofonkoncert. Az ajánlattevő pontosan minden héten le is fizette az öt koronát — három hétig. Akkor beszüntette a fizetést. A gramofon tulajdonosa három napig várt és mivel látta, hogy a megígért használati díjat többé nem folyósítják, bosszúból teljesen beszüntette a gramofonálást. A szomszédok bölcse ime erőszak nélkül elérte célját.

ban egy igen érdekes és korunkat jellemző rendeletet adott ki, amelyből következtetni lehet arra, hogy mi okozza a háború kitörése óta oly sűrűn előforduló malomégéseket. A rendelet melyet valamennyi törvényhatóság első tisztviselője megkapott, szószerint következőképp hangzik:

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének. Valamennyi határszéli rendőrkapitányságnak.

Az alsó-ausztriai Enzersdorf községben ez évi május hó 9-én a Polsterer Lajos-féle gőzmalomban tűz ütött ki, amelynek martaléka lett a malom egész épülete, továbbá 30 vagon romániai eredetű hatósági tiszta buza, 15 vagon liszt és 9 vagon korpá.

A tűzvizsgálat adatai szerint nem jogosultan az a feltevés, hogy ez esetben is ellenségeink részéről származó árú szándéku cselekedettel állunk szemben, amely ezuttal igen jelentékeny mennyiségű kenyérmag-örlemény teljes elpusztulását eredményezte. Igazolást nyer pedig a feltevés annál is inkább, mert a

Mozgalom a hegyaljai borok kiviteléért

(Zubor Andor és Jausz Oszkár Berlinbe utaznak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny szombati vezércikke, mely a bortermés értékesítésére vonatkozólag vetett fel gondolatokat, a szőlősgazdák körében élénk visszhangra talált. Ennek nyomán Bódi Bodog az Arad-hegyaljai szőlősgazdák egyesületének elnöke ma délelőtt tíz órára a vármegyeház tanácstermében rendkívüli közgyűlést hívott össze, mely alkalommal nemcsak az egyesület tagjai, hanem a meghívott szőlősgazdák is nagyszámban jelentek meg.

Bódi Bodog elnök tudomására adta a közgyűlésnek, hogy úgy Purgly László, mint Barabás Béla főispánnak memorandumot adott át a földmivelségi miniszterhez, valamint a kereskedelmi miniszterhez címezve, amelyben arra kérik a minisztereket, tegyék lehetővé azt, hogy Aradvármegyéből, mintegy harmincezer hektoliter hegyi bor Németországba akadálytalanul elszállítható legyen. A közgyűlés helyesléssel vette tudomásul az elnök intézkedését. Ezután a közgyűlés a must és a bor értékesítésénél tapasztalt visszaélések orvoslására tért át.

Az elnök megállapította, különösen az elmúlt év borüzleteinek lebonyolításából azt, hogy némely termelőnek a bora nyolc-tíz kézbe kerül s a lánkereskedelem során főleg az ügynökök és nem a helybeli borkereskedők, valamint az alkalmi borkereskedők jelentékeny haszonra tettek szert. A közönség teljesen tájékozatlan volt a bor árakat illetően és ugyanez a tájékoztatlanúság áll fenn ma is. Szükségesnek tartja, hogy a Szőlősgazdák Egyesülete kellő időben tegye meg a lépéseket aziránt, hogy a szőlősgazdák a must és a kiforrott borok áráról idejében tájékozva legyenek és célszerűnek tartaná, hogyha a szőlősgazdák egyesülete Németországgal közvetlenül érintkezésbe lépne a bor kivitelére.

Priegl István dr. mindenben helyeselte az elnöki előterjesztést. Az ügy érdekében célszerűnek és szükségesnek tartja, hogy a szőlősgazdák már szüret előtt minden irányban kellően tájékozva legyenek.

Zubor Andor az értekezlet figyelmét felhívta arra a körülményre, hogy az elmúlt hetekben Aradon tizenöt új borkereskedői iparigazolványt váltottak ki, köztük olyanok, akik soha

Romániából az enzersdorfi malomba vasuti vagonokban zsákolatlan állapotban szállított búzában a kirakásnál és őrlés alkalmával kétségbevonhatatlanul romániai éles töltényeket, gyújtó gyutacsokkal ellátott, de meg nem töltött, illetve üres töltényhüvelyeket, sőt szabad állapotban szemesékben a buza közé kevert löport is találtak.

Miután nincs kizárva a lehetősége annak, hogy a magyarországi malmokban őrlésre kerülő romániai eredetű gabonába is kevernek gyújtóanyagokat s ezen idegen anyagok az őrlésnél tüzet idézhetnek elő, felhívom címet, hogy a közlelmezést fenyegető ezen veszélyekkel szemben a malmokat a megfelelő utasítással lássa el, őket őrlés előtt a gabonának gondos és alapos átrostálására kötelezze és a hatósága területén notalán létező azon átrakódó állomásokat (német kezelésben lévő Zentral Einkaufsstelle), ahol a Dunán érkező szemes termény vasuti kocsikba kerül, az elővigyázat szükségességére és a legnagyobb éberségre külön is figyelmeztesse. Az elnök rendeletéből Sárkány, miniszteri osztálytanácsos.

borkereskedelemmel nem foglalkoztak. Ma már ügynökök járják be a Hegyalját és felkeresik a termelőket, a borokért meglehetősen magas árakat ajánlanak és a termelők szervezetlenségét és tájékozatlanságát kihasználva, az árakat az eladók tapasztalatlansága szerint ajánlják meg. Kétségtelen, hogy Németország se Oroszországból, se Franciaországból, sem Spanyolországból borokat nem kaphat és rá van utalva a magyar bortermésre, Ausztria termése nem elegendő saját szükségletére sem. A magyar bor állandó export cikk volt Ausztriában s így meg kell előzünk azt, hogy a magyar bor előbb Ausztriába és onnan Németországba vándoroljon. Nagyon helyesnek tartja, hogy Németországban, főleg pedig Berlinben a hadvezetőséggel, az ottani mezőgazdasági kamarákkal és földmivelségi miniszteriummal az Arad-hegyaljai szőlősgazdák egyesülete közvetlen érintkezésbe lépjen, tájékoztassa a érdekelt köröket a termelés mennyiségéről és minőségéről, a szállítási viszonyokról és minden módot megragadjon arra, hogy a magyar hegyi borok közvetlenül a termelőktől egyenesen a német fogyasztókhoz jussanak.

Lukácsy Lajos dr. ügyvéd a magyar borkereknek az osztrák lapokban való reklámozását tartja szükségesnek.

Jausz Oszkár a ménési vincellérképző iskola igazgatója, figyelmezteti a szőlősgazdákat, hogy ha a bor kivitelére törekszenek, semmi körülmények között ne szűrjék össze a hegyi borokat, mert ezzel a borok értékét diszkvalifikálják. Ajánlotta továbbá, hogy csak egészséges és jól gondozott hordókban szüreteljenek, továbbá felhívja az értekezlet figyelmét arra, hogy Ausztriában három korona hatvan filléres áron vannak a borok maximálva, ami a mi viszonyainknak egyáltalában nem felel meg, mert már ezidőszert is négy koronánál magasabb árakat kínáltak az Arad-hegyaljai borokért.

A felszólalások után az értekezlet egyhangú határozattal köszönetet szavazott az elnöknek azért, hogy a bor értékesítésének ügyét lelkesen felkarolta és felkérte Zubor Andort, valamint Jausz Oszkárt, hogy a fővárosban tar-

tózkodó Purgly László és Barabás Béla főispánnal a földmivelségi miniszteriumban eszközöljék ki, hogy a ménési állami pincében lévő kilencezer hektoliteres irtartalmu hordót a szőlőbirtokosság céljaira átadhassák. Megbizta továbbá az értekezlet Zubor Andor és Jausz Oszkárt, hogy Budapesten érdeklődjenek a borkivitel lehetősége iránt és szükség esetén Berlinbe utazzanak, ahol az illetékes szakörökkel tárgyalva elősegítsék a magyar borok kivitelét.

A közgyűlés kíváncsian várja a földmivelségi minisztert arra, hogy különösen a ménési pincékben levő hordók átengedését soron kívül engedélyezze.

Elkeseredett harcok a Gábor hegyen.

Budapest, szeptember 13. (Hivatalos.) A löhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Bukovinában és a Zbrucz mentén élénk ellenséges tüzérségi és járőrtevékenység.

Olasz harctér:

A Monte san Gabrielen és Görztől keletre fekvő állásaink ellen intézett nehéz tüzérségi tűz tovább tart. A Monte san Gabriele északnyugati lejtőjénél fekvő árkaink megtisztításánál tegnap reggel óta elkeseredett harcokban 23 tisztet és 535 főnyilegénységet fogtunk el és 12 géppuskát zsákmányoltunk. Podlesce ellen előrenyomult ellenséges járőröket visszavertünk. Tirolban és Karinthiában heves zivatarok és hóviharak akadályozták a harci tevékenységet.

Albánia.

Nem volt fontos esemény. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kitérés nagyobb orosz támadás elől.

Berlin, szeptember 13. (Hivatalos.) A nagy löhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rossz látási viszonyok mellett a harci tevékenység az arcvonalakon a tüzelés átmeneti fokozódását és előtéri ütközeteket. Leszámítva, általában csekély maradt. Voss hadnagy légi harban 47-ik ellentelét lölte le.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Riga—wendeni uttól délre lovassági őrsaink Morizbergen és Neukaipenen át érvényesülő nagyobb orosz támadás elől kitérték. Baranovicitől északra, Tarnopoltól keletre és a Zbrucz mentén élénk zavarótüzelés és felderítő csatározások. A Dnyeszter és a Fekete-tenger között nem volt nagyobb harci tevékenység.

Macedóniai harctér:

Az Ochrida-tóól délnyugatra csak gyenge ellenséges osztagok jutottak a hegységbe. — Ludendorff, első löszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Dr. Háromy László levele.

Dr. Háromy László orsz. képviselő úrtól a következő sorokat kaptuk:

Tekintetes Szerkesztőség! A munkapártból való kilépésemmel kapcsolatosan a sajtóban olyan közlemények jelentek meg, melyek kilépésem indító okait egyáltalán fel nem tárják és így alkalmasak arra, hogy a közvéleményt továbbra is hátrányosan befolyásolják ügyemben.

Az *audiatum et altera pars* elvénél fogva legyen szabad a tekintetes szerkesztőséget ezek után arra kérnem, hogy az Országos Nemzeti Munkapárt Elnökségéhez intézett azon levelemet közölni sziveskedjék, melyben kilépésem megokolásán kívül teljes tárgyilagossággal tények pusztá regisztrálása mellett a pártelnökséggel az u. n. „gabonaeltitkolási” ügyet ismerttettem.

Bár a pártelnökséghez intézett levelem tartalma az én és a párt belső dolga az ügy valódi állásának *Nem ismeretéből* eredő folytonos támadások a párt helyett engem készítenek a levél közreadására.

Ime a levél:

Nagyméltóságú

gróf Khuen-Héderváry Károly urnak

v. b. t. t. stb., az Országos Nemzeti Munkapárt Elnöke

Budapest.

Nagyméltóságú Elnök ur!

Kegyelmes uram!

Azzal a szándékkal, hogy megkíméljem pártunkat a gabonarekvirálási ügyemből kifolyó esetleges támadásoktól, teljes tisztelettel bejelentem, hogy az országos nemzeti munkapárt pártkötelékéből ezennel kilépek.

Bár eljárásom helyessége és tisztasága a folyamatban levő eljárás és a hozandó bírói ítélet tárgya, a pártból való kilépésem bejelentésével kapcsolatosan szükségesnek vélem — csak tág keretekben ugyan, mert hiszen a részletek aprólékoságai a tárgyalás keretéhez tartoznak, — a rekvirációs ügy valódi megvilágítását adni és ezzel még az elfogult nézeteket is helyes irányba terelni.

Tudvalevő, hogy a készletek bejelentése és az esetleges feleslegeknek elvitele még múlt év október havában megállapított gazdasági szükségleteim szerint alakult, aminek magyarázata, hogy a gazda szükségleteit a jövő évre már őszi állapítja meg. *Tervbe volt véve* pl. az elmúlt évek beosztása szerint egy bizonyos számú malac és egyéb jószág-állomány nevelése, tartása és hizlalása; továbbá 5000 holdas gazdaságomnak megfelelő tavasziak vetése is.

Ezen gazdasági program megvalósulása, mint ez gazda emberek előtt ismeretes, *soh elöre nem látható* és előre nem látott körülmények miatt változásoknak szokott kitéve lenni, s így volt ez nálam is.

A számításba vett állatállományból kimaradt pl. 1000 darab malac tartása, mert ezeket betegségem és egyéb körülmények miatt megvásárolni nem tudtam; továbbá a hizlalásra beállítva nem lettek; majd pedig a tavaszi vetések a rövid tavasz miatt a legminimálisabbra redukálódtak.

Igy azután az októberi szükséglet megállapítása nem lett kimerítve; ami őszi gabonaművekből szükségletként vétetett fel, az utóbbi tavasszal természetes feleslegként jelentkezett. Mikor aztán ez év június havában betegségem miatt gazdaságomtól távol levén, újabb u. n. pótrekquirálások tétettek folyamatba, nálam ezeket egy olyan egyén végezte, aki mindenkor ismeretes ellenségem volt és már a Mladin-

féle gyilkossági mérényletben is *koronatanuként* szerepelt *elenem*, és Mladinék javára. Az illetőnek nem az én jelenlétemben eszközölt készlet felvételei magukon viselték ezen *ellenként* szerepelt *ellenem*, és Mladinék javára. Az nem táplált érzelmek bélyegét: amikor az egyes mennyiségekkel a *valóságnál jóval nagyobbaknak* vette számlításba. Értesülve ezen eljárásról, már előre is aggodnom kellett, hogy ily alapon nemcsak a legszükségesebb gabonaműm is elrekviráltnak, hanem a természetes módon előállott feleslegek *is elhalmozott, sőt elrejtett mennyiségeknek* lesznek feltüntetve.

Ezért, amennyira csak azt kinos fuldoklásban nyilvánuló betegségem megengedte, összes igyekezetem abban az irányban összpontosítottam, hogy a készletfelvételek súlyosan károsító tételei helyesbítésnek már a szokásos uterekvirálások szempontjából is, me' okból ezzel kapcsolatosan a rekquirálás további folytatására *más közegek kiküldését* szorgalmaztam. A rekquirálás tehát *folyamatban volt* és mint eljárás egyáltalán *belejezést nem nyert*, ellenben más és páratlan közeg kiküldése iránti kéréseim teljesítése helyett a már meglévő elfogult közeg melé olyan újabb egyén lépett akcióba, kinek kijövetelét Mladinékna történt előzetes 3 napi tartózkodás előzte meg és akinek így rekquirálási módszerével szemben minden okom az aggodásra megvolt.

Aggodalmamban nem is csalódtam, mert a kobzasi jutalék vágyától stimulált ezen egyén a fentebb említett és eltávolítani kért egyénnel is tudott, amennyiben a természetes uton megmaradt feleslegeket felhalmozott és rejtett készleteknek vitatta és vétette jegyzőkönyvbe és törvényellenesen ily tartalmú kommunikékat helyeztet el interjúk keretében a sajtóban, a helyett, hogy a folyamatban lévő rekquirálás alatt a feleslegek holléte, mennyisége és azok eredete tekintetében előbb hozzám kérdést, avagy nyilatkozatra felhívást intézett volna.

Hogy az illető eljárását jellemezem, csak egyre mutatok rá: Padlásomon cselédségem és foglyaim élelmenezési céljaira 2 mm. (kettő) árpakása volt elhelyezve, munkások ép javították a tetőzetet és nehogy a törmelék és szilánkok a kásába hulljanak, azt a padláson lévő nemzeti színű lobogóval betakarták. Ez az illető jóvoltából, következő formában látott napvilágot a sajtóban: Nemzetiszínű zászló alatt elrejtett buzamennyiségek a padláson.

Egy másik eset: Az iroda melletti szobát forgalmi kézraktárnak használok: itt hordók, kiselezteztet iratok, olajpogácsa, marhasó stb. vannak eiből. *Itt volt elhelyezve több, első feldolgozáson keresztül ment juhbőr is további gazdasági célra leendő át-dolgozás végett, ezeket a rekquiráló és kobzó közeg így adta közre a sajtóban: Kecskébőrök a szalomban.*

E két példa élénken visszatükrözi a nálam eszközölt rekquirálás menetét és tendenciáját, de egyszersmind élénk fényt vet azon egész célzatos beállítás hamisságára, mely a közvéleményt megtévesztve és tévutra vezetve engem pellengére állítani igyekezett.

Künn a pusztán teljesen hasonlóképen álltak a dolgok. A gazdasági program fentebb már kiemelt megvalósíthatatlansága folytán megmaradt feleslegek azért, hogy az általános javítás alatt álló nagy magtárak tehermentesítésenek mind a főtanyákon ugyan, de különféle e célra használható üres helyen voltak raktározva.

A rekquiráló közeg e körülményt, hogy a feleslegek a nagy magtárokon kívül egyéb felhasználható férhelyeken voltak elhelyezve:

készletek elrejtésének minősítette és adatta le a sajtóban, anélkül, hogy figyelembe vette volna azt, hogy e gabonaművek részben a legpontosabban feltárt őszi rekquirálás idején is a mostani helyükön voltak raktározva. továbbá, hogy az újabb helyekre való áthelyezés a iavlásban levő magtárak szükség szerű kijávitásával volt kapcsolatban; végül, hogy a forgalomból kikapcsolt és távol eső, elrejtésre valóban alkalmasabb nyolc külső tanyán egy szem gabona sem volt feltalálható, amely körülmények ugy az elrejtés szándékának, mint tényének nyíltan ellenmondanak.

A csak vázlatosan érintettekben már megállapítható a feleslegek eredete. A feleslegek hollétét pedig, nemkülönben mennyiségét a rekquiráló közeg tölem való megkérdezés helyett maga igyekezett felfedezni, mert hiszen a felfedés nélkül jutalekra nem számíthatott, a melyre való igényét jegyzőkönyvbe is vétette.

Amíg tehát én a rekquirálási eljárás folyamatban lételének hitében és befejezetlenségének tudatában voltam tartva, addig a rekquiráló közeg erre ügyet sem vetve mindent „feltárt”, nem nyújtván nekem módot arra, hogy a készletek mennyiségét, eredetét és elhelyezésének okát a magam legjobb tudása szerint ismerttessem, mivel oly ember, aki gazdaságomban ezeket helyettem feltárhatta volna, — nem volt.

Ez a nálam eszközölt rekquirálás valódi és eléggé sajnálatos képe. Ily brachiális bátran rajtaütési hajszának nevezhető rekquirálás mellett nincs az országban gazdaság, mely magát és igazát megvédeni tudná. Józan ésszel sem tétélezhető fel; hogy én, aki mindig becsületes magyar lélekkel igyekeztem az ország törvényeit betartani és ügyemet állásomnak tartozó korrektséggel végezni, kitegyem magamat bárki, főleg bármely alkalmazottam által könnyűszerrel felfedhető ilyenmü törvénytelenségek elárulásának.

Végre azonban politikai ellenfeleink ismételtén tapasztalt türelmetlenségét nem akarom javukra gyümölesztetni és a pártot miattam támadásoknak kiténni, ezért helyesnek vélem, ha a párt kötelékéből kilépek. Ezzel kapcsolatban azonban megragadom az alkalmat, hogy *gonoszul ismertetett ügyemben nyilatkozzam.*

Amikor tehát mély tisztelettel kérem kilépésem tudomásulvételét, legyen szabad hozzáfűzött ezen nyilatkozataim nyilvánosságra hozatalát is kérnem.

Nagyméltóságodnak hazafias tisztelettel igaz híve

Arad, 1917. szeptember hó 1-én.

Dr. Háromy László
orsz. képviselő.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **Az átkozott pénz.** (Sarah Bernhard társulata filmen.) Sarah Bernhard, a világhírű tragika társulatától nem lehet elvitatni hatalmas művészi értékét. A színművészet kiváló tehetségeit gyűjtötte maga mellé a nagy tragika, hogy a tehetsége megfelelő mélyben nyilatkozhassék meg. A világhírű együtttest, péntektől kezdve alkalma lesz látni s játékában gyönyörködni az Apolló-színház publikumának. Sarah Bernhard társulata „Az átkozott pénz” című bűnügyi drámát játszották el a film számára. A dráma finomsága s a benne rejlő erők forrongása kitünő alkalmat nyújtottak a kitünő művészeknek tehetségük ragyogtatására. Egy fiatal színelmes párról szól a történet. A szerelem, az örök lobogó tűz mozgatja az idegizgató eseményeket. A szent, nagy érzés a züllés ösvényéhez viszi egy dús gazdag bankár fiát, de csak azért, hogy megmutassa a tátongó mélységet s aztán visszavezeti a boldogság virágos kertjébe. A nagy drámai filmen kívül több mellékkép teszi teljessé a pénteki új műsort.

H I R E K.

Román pártvezérek kívánságai.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítók: Szerdán este a miniszterelnök a Ház folyósóján rövid megbeszélést folytatott a román nemzetiségi párt vezéreivel, Mihályi Tivadarral, Pop C. Istvánnal és Domján Vazullal, Mihályi közölte a miniszterelnökkel, hogy a párt nem csak a képviselőházban elmondandó beszédekben akar elégedettségének kifejezést adni, hanem konkrét eseteket is ohajtanak a miniszterelnök elé terjeszteni, amelyeknek sürgős orvoslását követelik.

A miniszterelnök hajlandónak mutatkozott arra, hogy a román pártvezéreket részletesebb tanácskozáson fogadja és ma délelőtt a román nemzetiségi párt vezetési meg is jelentek a miniszterelnökségi palotában és kívánságaikat a következő pontokban foglalták össze: Az internált román intelligenciát azonnal helyezték szabadlábra. Azoknak a románoknak az ügyét, akik denunciaciók folytán Kolozsvárott fogva tartásban vannak, a bíróságok sürgősen vizsgálják meg és az ártatlanokat helyezték szabadlábra. Engedje meg a kormány, hogy a román nemzetiségi párt hivatalos lapja a Romanul Aradon megjelenjen. A miniszterelnök kijelentette, hogy az elfadottakat megvizsgálja és csak később fog választ adni.

Amerika konfliktusa Svéd országgal.

Saját tudósítók telefonjelentése.

London. A Reuter ügynökség jelentéi Washingtonból: A svéd külügyminiszter válasza Amerikának diplomáciai és hivatalos köreiben a legnagyobb esodálkozást keltette. A külügyminiszteriumban azt hangsúlyozták, hogy Svédországnak abban az egyszerű kijelentésében, amely szerint az eset megismétlődését meg fogja akadályozni, megnyugodni nem lehet. Az ügyet esetleg a szövetséges kormányok közös tanácskozás tárgyává teszik. Svédország vonakodása a kielégítő orvoslás foganatosításától odavezethet, hogy a szövetséges hatalmak közös lépést tesznek Stockholmban. Az amerikai kormány az Oszkár II. gőzöst, amely hatszáz utassal és élelmiszer szállítmánnyal szeptember 8-án indult volna, visszatartotta.

Hága. Washingtonból jelentik: Az argentinai kormány a német követeknek rendelkezésére bocsátotta Luxburg gróf levelét. A követ tartózkodási helye most ismeretlen.

— Tisza István gróf visszamegy a frontra.

Budapestről telefonálja tudósítók: Tisza István gróf miniszterelnök holnap meglátogatja Póstyénben betegen fekvő feleségét, azután visszautazik nyomban a harctérre.

— A francia politikai botrányok.

Genf-ből jelentik: A párisi sajtó felütést keltő jelentést közöl a politikai botrányok küszöbön álló leleplezéséről. A Matin arra céloz, hogy egy képviselő áruló okmányokat veszített el. Dechanel rendkívüli kihallgatáson jelent meg Poincarénál. A Figaró azt írja, hogy egyelőre a hivatalos botrányról hallgat, de minden nyilvános helyen ezzel az üggyel foglalkoznak.

— **Uj államtitkárok.** Budapestről telefonálja tudósítók: A király Gratz Gusztáv pénzügyminiszter előterjesztésére Grün János miniszteri tanácsost a pénzügyminisztérium államtitkárává nevezte ki. Vértessy Sándor pénzügyminiszteriumi miniszteri tanácsosnak az államtitkári címet és jelleget adományozta.

— **Felmentettek adományai.** A felmentettek alapja javára a mai napon a következő adományok érkeztek a városi főispáni hivatalba: Kárpáti János gyógyszerész 2000, Hehs Béla takarékpénztári vezérigazgató 2000, Winkler József szőlőbirtokos 1000, egy magát megnevezni nem akaró adakozó „Hermin” név alatt 500, Wajdits György gyógyszerész 100 korona havi járulék fizetésére vállalt kötelezettséget. Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy Kerpel Izsó aradi könyvkereskedő 50 koronát adományozott. Mint ma a főispáni hivatalból értesülünk, Kerpel Izsó nem 50 koronával, hanem 1000 koronával járult hozzá az alap növeléséhez.

— **Szülágyosmivó sötétben.** Szülágyosmivó-ról jelentik: Városunkban augusztus óta nincs közvilágítás. A petroleum hiánya még súlyosabbá teszi a bajt. A magánházakban teljes sötétség van. A szintársulat igazgatója a színlapokon könyörög a közönségnek petroleumért. A városban nagy az elkeseredés. Ugron Gábor belügyminiszter táviratban hívta fel a polgármestert jelentéstételre. A rendőrség és a közönség attól tart, hogy a város közbiztonsága a közvilágítás hiánya miatt nagyon megromlik.

— **Zsir kiesztás.** Felhivom a IV., V. és VI. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy a zsirutalvány kiváltása céljából a közéletmezési hivatalban pénteken délelőtt jelentkezzenek. Az élelmiszerigazolvány 2. számú szelvénye váltható be adagonként 10 tuka zsirra, melynek kiesinybeni eladási ára 1 korona. A közéletmezési hivatal vezetője.

— **Rendőrtisztből — rendőrüszti.** Köztudomású, hogy a miniszteriumok döntése nem mindig viselik magukon az észszerűség, célszerűség és a logika bélyegét. Ezt a közhitet igazolja az az intézkedés is, amely az aradi rendőrség egyik tisztviselőjével történt. A felmentési revízió alkalmával, tudvalevőleg, katonai szolgálatra hívták be a katonai segédszolgálatra minősített Beregi Sándor dr. rendőrfogalmazót is négy társával egyetemben. Beregi dr. rövid ideig egy nagyváradi katonai irodában dolgozott, onnan azonban néhány nappal ezelőtt hosszabb szolgálatra a szegedi katonai rendőrséghez vezényelték. Tudvalevő, hogy Aradon a rendőrlégénység és a rendőrtisztek létszámának apadása következtében csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudja a rendőrség feladatait elvégezni. Miért történik meg tehát az, hogy egy rendőrtisztet elvesznek Aradról és Szegeden ugyancsak rendőri szolgálatra osztanak be. Erre a kérdésre, valamint arra, hogy miért kell az aradi katonai rendőrségnél egy nagyváradi rendőrtisztnek teljesíteni szolgálatot, talán csak a honvédelmi miniszteriumban tudnának felvilágosítást adni. Ez a felvilágosítás azonban aligha elégítheti ki az érdeklét városok rendőrségeit.

— **Szappan kiutalás.** Felhivom az I., II., III., IV. és V. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy pénteken, a VI., VII., VIII., IX., X., XI. és XII. kerületekhez tartozó kereskedőket pedig hogy szombaton, délelőtt, a szappan-utalvány kiváltása céljából a közéletmezési hivatalban jelentkezzenek. Az élelmiszerigazolvány 3. számú szelvénye váltható be adagonként egy drb. negyedes szappannal, melynek kiesinybeni eladási ára 104 fillér. A közéletmezési hivatal vezetője.

— **A megszökött milliomos leány.** Kapunk a következő sorokat: Tekintetes szerkesztőség! Az Aradi Közlönyben megszöktetett milliomos leány és Nem találta az aradi rendőrség a szökevény szerelmes párt feliratban cikkek jelentek meg a közelmúlt napokban, a melyekre való hivatkozással az alábbi helyreigazító sorok közlését kérem: A cikkekben említett D. Jozefin kisasszony a ki már 22 éves hajadon R. K. malomhivatalnokot 3 éve ismeri, mert három éve járt a szülői házhoz, ahol a kisasszony apja is, anyja is nagyon szívesen látták, ha tehát szerelem fejlődött ki közöttük, azon osodálkozni éppen nem lehet. A kisasszony két ízben szökött meg a szülei házából. Első ízben igaz, hogy karhatalommal, illetve esellel vitték vissza a szülői házhoz, azonban nem a budapesti államrendőrség detektívjei, hanem magándetektívek. A karhatalmat indokolt esetben csakis a gyámhatóság vehette volna igénybe, azonban a gyámhatóság alig kapható arra, hogy egy 22 éves nőt karhatalommal vezetessen vissza a szülői házba. A kisasszony és vőlegénye nevében személyes szabadság jogtalan korlátozása miatt bünvádi feljelentést tettem a magándetektívek ellen. Mivel D. Jozefin kisasszonyt szülői a külvilágtól teljesen elzárták, és fogva tartották, a kisasszony újból megszökött, a mely tettét egyedül hajtottá végre, amint ezt hozzám intézett levelekben ki is jelentette, úgy hogy leány szökteléről annak büntetőjogi értelmében még csak beszélni sem lehet. Itt mindössze arról van szó, hogy a kisasszony és szülői igen erős vélemény különbség alakult ki a kisasszony házasságát illetően és mivel a szülők beleegyezésüket nem adták, a kisasszony önkényl elhagyta a szülői házat és most az illetékes hatóságok igénybevételével akarja tervét keresztül vinni. D. Jozefin kisasszony osztrák területen van, és ott várja be ügyének kétségkívül kedvező végleges elintézését. Nem felel meg a valóságnak, hogy a szerelmes párnak nyoma veszett volna, mert R. K. ur mind mai napig katonai szolgálatát a legpontosabban teljesítette. Az ügy egyéb körülményeiről nem nyilatkozhatom, mert ezek nem kívánczoknak nyilvánosság elé. Maradtam kiváló tisztelettel Török Sándor dr. ügyvéd.

— **Tűzok.** Szeptember tizenkettedikén Arad-szentmártonban három ízben is volt tűz. Délelőtt Eisenbeil Károly udvarán volt kisebb trágyaogés, amit eltapostak. A tarlón gyerekek szalmát gyűjtöttek és azt lángra lobbantották. Ezt Haek Ferenc nevű közel lakó napszámos oitotta el és megfenyítette a fiukat. Délután ötkor kigyulladt Braun Ádám gazda felszere. Csak a gazda és felesége voltak otthon. Az egész falu néptelen volt, minthogy az épkézláb emberek tengeri földjeiken törték a kukoricát. A szemben lakó szomszédal beszélgettek a kapu előtt a tengerit hozó kocsí fordulását váró Braunék, mikor a tűz kitört. A 3 hónapos szárazságtól a déli szélben a cseréptető alá is behatolt a tűz. Braun egy loesoló vízzel ment a padlásra oltani, de a lépesűn lejutni már nem tudott a lángoktól. A tetőt kellett kitörni, hogy kimenekülhessen. Így is bal arcát érte a láng és hátán is erős égési sebet kapott. Az egész tetőzet elpusztult. A padlásan égett 20 mázsa gabona és egy hold tengeri föld behordott termése. A tűz az első percben átjutott a ház sor negyedik házára, mert a szél mindenütt, ahol nagy fák utját nem állták, hordta a zsarátnokot. Stöckl Mártonné és Kihán Mihály közösen birt nádfedelű házának padlása tökéletesen elpusztult, 36 métermázsa gabona veszett oda. Még két további házat is kikézdött a láng, de eloltották. A tűzkárosul-

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Kitört az orosz polgárháború. — Amerika szakított Svédországgal.

Stockholm. Helsingfors-i forrás szerint az ottani munkás és katona tanács határozatára három hadosztály Kornilovhoz csatlakozott és Pétervár ellen vonul. Kerenszki mint generalissimus Kornilov ellen vonult. Már ma várják az első összecsapást.

Frankfurt. Stockholmi jelentés szerint ellenőrizhetetlen hírek azt mondják, hogy Pétervárott kitört a polgárháború. A főváros utcáin összeütköztek a maximalisták a kozákokkal.

Hága. A svéd kormány nyilatkozata Argentínát kielégítette és az argentinai kormány további lépést nem tart szükségesnek. Az amerikai kormány ellenben megszakított minden összeköttetést Svédországgal és lefoglalta a kikötőkben lévő svéd hajókat.

Bécs. A semleges külföldön elterjedt angol béke híreket itt csak pusztán kombinációnak tartják.

Hágából jelentik: Az United Presse római tudósítója jelenti, hogy vatikáni körökben biztosra veszik, hogy a központi hatalmak válasza határozott békefeltételeket tartalmaz. A pápa úgy vélekedik, hogy a béketárgyalások még karácsony előtt megkezdődnek és a béke 1918. elejére meg lesz.

Basel. Az Amerikana ügynökség távirata szerint az összes japán diplomaták Amerikában parancsot kap-

tak, amelyek a szolgálatra képes japánok közül álló behívására vonatkoznak. Az Amerikában tartózkodó japánok számát egy millióra becsülik.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelenti: Kerenszky az új generalissimus parancsot bocsájtott ki a hadsereghez és a flottához, amelyben azt mondja, hogy egy erős hadsereg zendingi kísérlete, amelyet a volt generalissimus több tábornokkal szervezett, teljes kudarcot vallott. A vétkeket átadjuk a forradalmi katonai törvényszéknek. A hadsereg, a flotta katonáink és matrózaink hívek maradtak a haza és a kormány iránti kötelességükhöz. A mostani pillanatban a nemzet összes erőit a haza védelmére a külső ellenséggel szemben kell felhasználni.

Bécs. Károly király és Vilmos császárnak a lublini és varsói fő kormányzóságokhoz intézendő kéziratai az állambataimnak a lengyel királyságba való szabályozásáról, szeptember tizenötödikén kerülnek nyilvánosságra.

Stockholm. Reuter jelentés. Szachomlinow-per tárgyalását egyelőre elnapolták. Pétervár munkásnegyedében munkáscsapatokat szerveztek Kornilov elleni védekezés céljából és célkövesszetre képezték ki őket.

takon az ottani vörös kereszt-egylet kezdeményezésére gyűjtéssel segítenek.

— **Helyreigazítás.** A szerdai városi közgyűlésen lefolyt választás eredményét *Avarffy Ferenc dr.* hirdette ki.

— **Körözölve** brassói hölgyek ellen. A nagyszabeni törvényszék körözölveletet adott ki a lopás büntetével vádolt *dr. Baiulescu Györgyné, leánya Baiulescu Mária és dr. Vecerdea Miklósné* ellen, akik alaposan gyanúsíthatók azzal, hogy Brassóban, közveszély színhelyén, az oláh betörés idején a Werzár Antal és fia cég birtokából és beleegyezése nélkül 4000 korona értékű meghaladó felbérnemű és más rövidárukat loptak el s azután ismeretlen helyre szöktek meg. A három „urinó” közül *dr. Baiulescu Györgyné* a betörés idején nagy szerepet játszó orvosnak, *dr. Vecerdea Miklósné* egy tekintélyes bankigazgatónak a felesége. *Baiulescu Mária* elvált a férjétől. A dárak az oláh invázió alatt, amint a körözvényből is kitűnik, az oláh tiszteket szórakoztatták s vetők együtt Romániába menekültek, ezért nem valószínű, hogy a körözvénynek meg lesz-e az eredménye.

— **A nagyváradi gázgyár nem adhat gázt.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradi légszuszogó, amely hónapok óta a legnagyobb akadályokkal küzdött a szénhiány miatt, ma megszüntette üzemét. Az osztrák közmunkaminiszter huszonkét vagon szenet ígért, ezt azonban csak szeptember végére várhatja Nagyvárad.

— **Zongora- és hegedűiskolák és gyakorlatok, legujabb kupaék, operettek és operák stb.** állandó nagy készlete *Kerpelnél.*

— **Levélpapir olcsóságok Kerpelnél.**

— **Zsidó ünnepi imakönyvek és szeriartási cikkek** *Picler Sándor* papirkereskedésében, *Bohus-palota,* 6221.

— **Izr. ünnepre imakönyvek Kerpelnél.**

Arisztokráta

a magyar paraszt.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A főrendiház ma *Günther Antal* elnöklésével ülést tartott, amelyen *Wekerle Sándor* miniszterelnök elmondta ugyanazt a programbeszédet, amelyet tegnap a képviselőházban tartott meg.

Utána *Csernoch János* hercegprímás beszélt. A választójog — mondotta — csak akkor lesz jó, ha megvédik az ország nemzeti jellegét. Az élelméznél az a baj, hogy nem tartják be a rendeleteket. Sürgeti, hogy az országban szüntessenek be minden magánvásárlást. Beszél ezután a pápa békejegyzékéről, amelyet hálával fogad, mert a külügyminiszter legutolsó nyilatkozata nincs ellentétben vele. Reméli, hogy a pápa jegyzéke meghozza a békét.

Sigray Antal gróf a választójogi reformról beszél. Követeli, hogy tiltsák el a külföldi tőkét a magyar birtok vásárlástól.

Váradi L. Árpád kalocsai érsek kéri a kormányt, hogy a választójog demokratikus fejlesztésénél ne lépjen végzetes utra. Visszaut-

sítsa a területi integritásunkat srtő törekvéseket.

Zelenszky Róbert gróf volt a következő felzólaló: Kijelenti, hogy nem támogatja a kormányt, mert az általános választójog alapján áll. Sajnos, hogy van egy magyar államférfi is, aki az általános választójogot kívánja, ami *Magyarország végét jelenti.* Ha a kormány ezt hozza, nem támogatja. A mai kormánypártban magában is vannak, akik nem hívei az általános választójognak. Lengyel országot is a *liberum veto* tette tönkre. Az általános választójogot Ausztria akarja ráerőszakolni. Miért oly fegyelmezett a német nép? Mert ott nincs parlamentarizmus. Miért jó katona a magyar paraszt? *Azért, mert a magyar paraszt mind arisztokrata, de a vezető osztályaink népámitók.* Mi az a híres demokrácia? Az állam alárendelése az egyénnek.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszulva kijelenti, hogy a választójogi reform kérdésében a kormány tagjai teljesen szolidárisak.

Zelenszky válasza után az ülés véget ért.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit

hogy a lapkibordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő esakelmenyt követ el :-:

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Az aradi munkaközvetítés megszervezése.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

A városi tanácsstermében az érdekelt körök élénk részvételével ma értekezlet volt, amelyen *Andor Endre* miniszteri tanácsos, az Országos Munkaközvetítő-Hivatal elnöke, rendkívül világos és ennek a fontos szociális intézménynek minden várható megnyilvánulására kiterjedő, érdekes beszédében magyarázta meg azokat az elveket, amelyen az állami munkaközvetítés felépítendő és az életbe átültetendő lesz.

Törvény hívja életbe ezt a munkás és munkaadó közti békés munkálkodás ápolására hivatott intézményt és az előadó azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a nagy feladatok és rendelkezések ismertetésével az érdekelt köreiben az új intézmény iránt szeretetet és megértést ébresszen. Talán a legjobb magyar törvény, — mert a legrövidebb mindössze négy szakaszból áll — rendeli el Aradon a munkaközvetítők felállítását és a miniszteri tanácsos rámutatott arra, hogy a munkanélküliség elleni küzdelem milyen óriási erejű eszközt nyer általa, meggyőzte hallgatóit arról, hogy az intézmény a város támogatására, áldozathozatalára érdemes. Rendkívül sok szociális szempont teszi máhathatlanul szükségessé a munkaközvetítés megszervezését, de az — mondotta az előadó — csak akkor éri el nemes célját, ha olyan vezető kerül az élére, akiben a szociális érzék, széles látókör, főleg az a tulajdonság egyesül, hogy úgy a munkásokat, mint a munkaadókat bizalomra tudja bírni az új hivatal iránt.

Ismertette azokat az elveket, amelyek a hivatal működését szabályozó rendelet megszerkesztésénél érvényesültek és különösen rendkívül meglepődést keltett az a propositio,

Az új Magyar Vöröskereszt sorsjegyek

kedvező részletfizetések mellett jegyzhetők az 5656

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaságnál,

Szalóc-utca 6. szám. Telefon 462. Az első részlet befizetése után a tulajdonos már játszik az

egy millió koronás főnyereményre

hogyan a hivatal ellenőrzésére és irányítására rendelt tagu választmány összeállítására munkásbiztosítás problémáival amenny is foglalkozó választott bíróság tagjaiból történik.

A megjelentek nagy figyelemmel hallgatták az előadót és Varjassy Lajos dr., aki a hivatal vezetőjének megfelelő dotációját hangsúlyozta, továbbá Steigerwald Alajos, Kovács Vince, Keller Bence, Reinhart Gyula szövege hozzá figyelemre érdemes szempontokból a kérdéshez és mondtak köszönetet a rendkívül tanulságos fejtegetésekért.

A Hungaria általános biztosító részvénytársaság igazgatósága megállapította az 1916. évi zárószámadat. A társaság az elemi biztosítási ágazatokban 5.360.384 korona 23 fillér díjbevételt, az életbiztosítási ágazatban 2.689.568 korona 57 fillér, összesen 8.049.902 korona 80 fillér díj- és illeték bevételt ért el. A díj- és illeték bevétel tehát az 1915. évvel szemben 1.047.662 koronával emelkedett. Ká-

rok fejében az elemi ágazatokban 2.990.206 koronát, az életágazatban esedékes biztosítókért 1.771.262 koronát fizetett ki a társaság. Az életbiztosítási tőkeállomány az 1916. év végén 58.996.348 koronát tett ki. Az összes díj- és kártartalékok és egyéb biztonsági alapok összege 1916. végén 25.304.480 korona 69 fillér. Az üzletív tiszta nyeresége a díj- és kártartalékok bővítéses javadalmazása mellett 17.088 korona 05 fillért tett ki, amelyre vonatkozólag a folyó hó 29-én megtartandó közgyűlés elé az igazgatóság azt a javaslatot teszi, hogy az új számlára vitessék át. A társaság a háború utáni időben valamennyi ágazat erőteljes fejlesztését vette tervébe és végül a „Hamburg” biztosító társasággal. Németország egyik legtekintélyesebb biztosító intézetével szoros érdekösszeköttetésbe lépett.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

NYILTTÉR.

Csak Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona és Eau de Fleurs illatokat

használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszminomító Részvénytársaság, Nagykanizsa gyártmányából, mert

feldímul minden külföldi gyártmányt. 4991

16340—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Honvédelmi Miniszter urnak a fémtárgyak újabb lefoglalása tárgyában kelt 13421—1917—20—b. eln. sz. rendeletéből közhírré teszem a következőket:

Az aláb felsorolt tárgyakat, a mennyiben azok az 1915. évi szeptember hó 25-én 13462—eln. 20 b. szám alatt kelt rendelettel hadicélokra még igénybe nem vétettek, a jelen rendelet erejénél fogva hadicélokra ezennel igénybevételeknek jelentem.

Az egészben vagy túlnyomó részben rézből vagy rézötveze-tekéből álló tárgyak. Mindenféle fogantyú-, védő-, szőnyeg- és függöny-rud, törülköző tartó, díszítő és egyéb rud és cső, ugyanilyen fémananyagból készült tartó-, megerősítő alkatrészeivel és

gyűrűivel együtt, továbbá mindenféle fogantyú. Sarok-, szegély-, lábazati és egyéb védőlemezek és burkolatok, ideértve a fűtőtestek burkolatait is. Név-, reklám- és tájékoztató táblák, jelvények, címerek, 3 cm-nél magasabb fém betűk és számok, 10 grammnál súlyosabb kulcs és egyéb számlapok, (pl. ajtószám-lapok). Diszitmények és megerősítő eszközök, ugyancsak golyók, gombok, láncok, fűzőgyűrűk, pálcák, lécek, stb. Rácsok, ugyancsak Kályhaelőtétek. Harangok, amelyeknek legnagyobb külső átmérője 25 cm-nél kisebb, továbbá csengők és gongok. Egyszerű dohányzó és írőkészletek, valamint egyszerűbb dísz tárgyak. Virág-cseréptartók. Horgok, ruha állványok, ruhafogasok, kalap-, bot- és esernyőtartók.

A jelen rendeletben alapuló igénybevétel nem terjed ki az 1—5. pont alatt felsorolt azokra a tárgyakra, melyek butoroknak, világítótesteknek, vagy kis használati tárgyakkal, avagy emléktábláknak, szobroknak és sír-emlékeknek alkotórészei és tartozékai.

Nikkelből vagy nikkellel lemezezt vaslemezről, ugyancsak alumíniumból készült mindenféle ház tartási, fűző és konyhakészlet, tálaló és asztali készlet, beleértve az evőeszközöket is, továbbá kádak és tálak, ideértve a szereivényes árukat is a villanyos fűzőkészülék kivételével. A nikkellel lemezezt tárgyakra a jelen rendeleten alapuló igénybevétel csak abban az esetben terjed ki, ha azok nikkeltartalmú a teljes súlynak 10 százaléka vagy annál nagyobb.

Az igénybevett tárgyakat a

Magyar szent korona országainak fémközpontja r. t. és az általa ezen tárgyak vásárlásával megbízottak részére szabadkézből elszabad adni. Az igénybevett tárgyaknak bármilyen más elidegenítése vagy feldolgozása tilos.

Aki jelen rendelettel igénybevett tárgyakat eltitkolja, azokat a kitűzendő határidőn belül benem szállítja, illetőleg az átvételi bizottság számára az előírt módon készen nem tartja, ezen rendelet és az ennek alapján kibocsátandó hatósági intézkedések egyéb rendelkezéseit megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezések alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1917. augusztus hó 6. Green, főkapitány.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaikatuk

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. s HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárában

Arad, Andassy-ut 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérezegények, láb-badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, zson- gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1843

Rózsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Meghívó.

Aradkövi hegyközség

előjárósága közhírré teszi, hogy a folyó évi szeptember hó 16-án, azaz vasárnap délelőtt 9 órakor Aradkövi község tanácstermében

közigyűlést

tart, melyre a hegyközségi tagokat ezennel tisztelettel meghívja a Hegyközségi Előjáróság.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

1. Az idei szüret határidejének megállapítása.
2. Munkabérek megállapítása október és november hónapokra.
3. Hegyközségi 1916. évi számadás tárgyalása.
4. Indítványok.

Aradkövi, 1917. szeptember hó 12-én.
Aradkövi Hegyközség előjárósága.
SZONDY EMIL.
6238 hegyközségi jegyző.

Felkötrem mindazokat

akik

vadgesztenye

gyűjtésére az albizományi vásártól való elhajtást, arról engem legkésőbb f. hó 13-ig levélben értesíteni sziveskedjenek.

Szücs Pál,

aradi cég, a korpaközpont aradmegyei bizományos. 6233

Fűtésre kiválóan alkalmas

füveszpon brikett

ismét kapható

Hazai Fatermelő R.-T. gőzfűrésznél, Boros Béni-tér. 22709—1917.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. pénzügyminiszter 113500—917. sz. a. kelt rendelete alapján közhírré tesszük, hogy a m. kir. miniszterium 3060—1917. M. E. számú rendelete szerint sárgabarack, őszibarack, körte és alma, továbbá e gyümölcsök hulladékai és végül bármily nemű gyümölcs készítmény (gyümölcsíz, gyümölcskonzervek) szesztermelésre való felhasználása tilos és hogy ezen rendelkezés ellen vétők, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és függetlenül e cselekmény miatt a szeszadóra vonatkozó törvényes rendelkezések értelmében kifizethető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntethető.

Arad, 1917. szeptember hó 6.
A városi tanács.

Ajánlatot kérek,

minden mennyiségű

m é z r e

napi árban. Waggontól kinnél személyesen jövök.

Rosenberg József
kereskedő, áruházas, Arad, Tóköly Imre-utca 37. sz. Sörgőzde: Rosenberg áruházas, Arad. 6239

Vizsgázott gépész

és gyakorlattal bíró szerelő, azonnal felvételnek a Karánsebesi Vilamos telepen. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal Villamos-telep, Karánsebes küldendők. 6231

Cognac:

Keglevich, Dékány, Marty, Adriatika gyártmány, valamint

Likőr, rum-

és valódi erdei

Málna-szörp

palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2058

Weiszberger Sámuel

utóánál

Körösvölgyi Pálinkarakta

Arad, Andrassy-tér 5. Telolon 651.

Meghívó.

Ópáloson a hegyszéki ülés

f. évi szept. hó 16-án d. e. 10 órakor fog megtartatni. Ópálos, 1917. szept. 12.

6248 **Hegyelnök.**

9265—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

Az országos közéletmezési hivatal 76500 számú rendelete folytán közhírré teszem, hogy az a termelő, kinek bab, borsó, lenese, lóbab, tatárka vagy takarmányborsó készlete egyenként 100 kg. vagy ezt meghaladja, köteles készletét az alábbiak szerint a termelő-helyre nézve illetékes községi előjáróságnak (polgármesternek) bejelenteni.

Az a termelő, kinek készlete terményként a 100 kilogrammot el nem éri, készletét bejelenteni nem tartozik.

Az a termelő, aki a bejelentés időpontjáig készletéből bizonyos részt a Hadi Termény r. t. valamely bizományosának eladott, de azt csak ezen időpont után szállítja, tartozik a szállítás után ezt körülményt a Hadi Termény r. t. bizományosa által adandó átvételi elismervénnyel az illetékes községi előjáróság (polgármester) előtt igazolni.

A bejelentés 1917. évi szeptember hó 20 napjáig eszközendő. Ezt a bejelentést a polgármesteri hivatalban nyerhető bejelentő lapon kell megtenni.

A Hadi Termény r. t. bizományosai által átvett készletekért a m. kir. miniszterium 1446—1917. M. E. számú és 2928—1917. M. E. számú rendeleteiben megállapított ár térítendő meg.

Ha a termelőnek 1917. évi szeptember hó 20. napján meglévő készlete egészen, vagy részben még nincs kicsépelve, köteles azt mielőbb kicsépelni. Azokra a célokra, melyekre készletet a saját házi és gazdasági szükségletére maga felhasználhatja, elsősorban a még ki nem csépelte készlet tartható vissza.

A jelen rendelet rendelkezéseinek megszegése a 2928—1917. M. E. számú, illetve 3973—1916. M. E. számú rendelet értelmében — amennyiben súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást képez és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. szeptember hó 10.
Variassy, polgármester.

21460—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy Aradon 1917. év szeptember hó 26-án egy drb. papagáj, szürke-piros, feje fehér, elfogatott.

A tulajdonos folyó évi szeptember hó 10. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és tulajdoni jogát beigazolhatja.

Ha a tulajdonos jogát beigazolni nem képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni. Arad, 1917. szeptember hó 6.

Green, főkapitány.

Gépirónő

jó fizetéssel, szabad lakás, fűtés és világítással.

keresztetik.

Könyvvezetésben és magyar-német levelezésben jártasok előnyben részesülnek. Ajánlatok:

Seidner Bernát és Fia

Marosborsa. (Aradmegye) céghez kéretnek. 6239

Hirdetmény.

Apáti (Aradmegye) nagyközség jegyzői iródájában, a jegyzői teendőikben teljesen jártas egyén, azonnali belépésre alkalmazást nyerhet.

Fizetése havi 220 korona, lakás, fűtés és világítás és végrehajtások alkalmával 4 korona napidíj.

Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek.

Apáti, 1917. szeptember 8.

Márkut József,
jegyző.

6166

A szépségápolás titka a felhasználást széplőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1-50 kor. Nagy tégely 2-50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcpora. Loholat finomságu. Crém, fehér, róza és testáztokban Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, ibolya, Lolri du bal, orgona, piros róza, Serail. Uvogle 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-azertárában Arad, Szabadság-tér.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetésért 40 fillér, vastagabb betűkkel 20 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/6 óráig veszzük fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Deák Ferenc

Levél várja. 4732

Két harminc leány.

egy fiú ismeretséget keresi, ki szabad órákban szórakoztatná? Teljes című leveleket „Rövid az élet és Pézma” jellegre a kiadóba kérünk. 6236

Melyik két intelligens fiú

voina oly kedves, hangulatos leveleivel felvidítani két intelligens urleányt. Leveleket „Médi és Hédi” jellegre a kiadóba kérnek, lapban jelleve. 6246

Alkalmazást keres.

Junge deutsche

Amme sucht Posten bis 15 September. Briefe erbeten unter L. L. Aradi közkörház, 8 osztály. 6245

Független,

40 éves, szolid urleány ajánlkozik idősebb uriemberhez, vagy anyahelyettesnek. Jól főz, háztartásban, kertészkedésben, baromfitenyésztésben gyakorlott. K. Mária, Beretke, u. p. Gomórpányit. 6232

Az összes vasércműveletről

vizsgázott gépész és géplakatos, bármikorra állást keres. Söga, Csorda-utca 8. sz. 6234

Budai rokkant,

mezőgazdaságban állást keres. Purgly Lajosné-u. 123. 6240

Dívatsz. újat

8 koronaért, blúzát 4 koronaért, alakítást jutányosan vállalok. Trombita-u. 19. 6235

Hírlap

referenciákkal bíró hadmentes fiatalember hosszabb irodai gyakorlattal, azonnali beépésre, megfelelő állást keres, lehetőleg térszakmából. Saives megkereséseket kiadóba ker. „Ambicózus” jellegre.

24 évi

gazdasági gyakorlattal bíró 58 éves, nős egyén, gazdaság vezetését vállalja. Cím a kiadóban. 6171

Végzett fogtechnikus

előkelő laboratóriumban állást keres. Cím a kiadóban. 6178

Alkalmazást nyer.

Az Aradi Kereselyező Egylet

a Baross-parkban lévő pályájához egy felügyelőt keres. Szabad lakás. 6242

Október 1-re

keresünk egy fiatal segédet, ki fűszer és facladásban képzett. Cím Künster Testvérek, Kőrösbökeny. 6241

Keresek

egy szorgalmas asszonyt vidékre, ki a naromfi tenyésztéshez ért, esetleg egy nagyobb gyermekkel. Szt. István-utca 1. sz. I. em. jobbra. 6240

Előrendű szalonban

úgyes varróleányok jó fizetéssel felvétetnek. Kis Eszter, Mely u. 2. sz. 6187

Tanulóleány virágkereskedésbe fizetéssel felvétetik János Károlynál Zrínyi-utca. 6145

Schäfer Henrik szappanésző műhelyében egy leány felvétetik. 6206

Erős munkának

alkalmazást nyerne az Andreyi Pozsgógyárban Eötvös-utca 9. Jelentkezni ezen címen lehet. 6165

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Lakást keres.

6-7 szobás lakást

keresek november 1-re. Cím a kiadóba kérek. 6247

Vétel és eladás.

Cimbalmot,

pedálosat, megvételre keresek. Cím a kiadóban. 5004

Nagymennyiségű

uj és használt dezza, különböző nagyságban kapható Pollák József Iúszernagykereskedésében. 6224

Egy kéifogató

féderez koszi, azonnali megvételre keresetik. Samu Jakab, Boros Béni-ter 16. 6228

Elegáns hálószob.

berendezés eladó. Csiky Gergely-u. 10. 6237

Eltérőző pénztárcákat

most vásárol előnyös feltételek mellett a National Registrier-Kassen G. m. b. H. Wien, VII., Siebensterngasse 31. 7249

Horádó

30 db., teljesen jó karban, azonnal tölthető, eladó. Kossuth utca 54. 6250

18 karátos aranyat

9 koronaért beváltom. Brandes ékszerész József főherceg-ut 12., a lutheránus templom mellett. 6217

Eredeti magánjót

10-12 lőeres, megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban. 6111

Árisona

czinn lemezekkel, ének és tánc darabokkal jutányos áron eladó. Megtekinthető Demény József-tanulónál Magyarpéc-ka, Templom-utca 155. szám alatt. 6138

14 karátos aranyat

7.40 kor-ért bevált Brandes ékszerész, József főherceg-ut 12., Lutheránus templom mellett. 6066

Iskolai hangjegyek,

hegedű- és zongora iskolák, minden zenés részére Deák Béla könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Gr. Nádasdy-palota. 4421

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos áron kapható. Jiraszek Iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097, vagy Lázár Iroda, Haaszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3783

11-50 koronát

fizetek egy gram legfinomabb aranyért. Zálogcédulákat a legmagasabb áron veszek. Brandes órá- és ékszerész, József főherceg-ut 12. szám. (Lutheránus templom mellett.) 5513

Tögy- és cser-makk

területeket bérbe veszek, esetleg felszedett makkot bármily kis és nagymennyiségben veszek. Ajánlatokat kérek Goldis Kornél, Nadab. 5541

Hét ostarva

16 karban levő zongora eladó. Szentlélek gyógyszerár, Tótkomló. 6141

14 karátos aranyat

7 korona 50 fillérig beváltom. Ösv. Beck Mórné, Asztalos Sándor-utca 2. 6180

Cocinas üvegeket

veszek, darabját 70 fillérért. Epstein Simon, Boros Béni-ter 11. 6176

Feltöltésre

alkalmas téglá- és malterormelék ingyen elhordható Kőcséy-u. 10. sz. építkezéstől. 6180

Használt ólom

megvételre keresetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

18 karátos aranyat

8 koronaért beváltom. Brandes ékszerész József főherceg-ut 12. sz. Lutheránus templom mellett. 6183

Ingatlan.

Egy sarokház,

10 főforgalmu korcsma- és vegyeskereskedés, valamint más üzlethelyiségekkel együtt, a vasút közelében, szabadkézből eladó. Cím a kiadóban. 6223

Eladó

Aradmegye. Kiszénő határában egyszázhatvanöt hold szántóföld, a rajta levő épületekkel. Bővebbet Ament Antal kereskedő ílek. 6229

Bérház,

forgalmas helyen, 8000 kor. bérjövdelemmel, részben adómentes, meitányos áron eladó. Cím a kiadóban. 6225

A Bistriai-telep szőlő

(13 kat. hold, természeli, nagyszámu hordóval, épületekkel) Mészáros eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6243

Fővárosi közleg határában

100 kis hold, a fele rét, fele szántóföld, nozzárterez gazdasági épületekkel eladó. Cím a kiadóban. 6249

A belváros

igen értékes, szép helyén, két utcára nyíló, 50 méter fronttal, jól jövedelmező sarokház 5 üzlethelyiséggel és kisebb lakásokkal, előnyösen eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6181

5 szobás úri magánház

modern berendezéssel, parkirozott fenyves udvarra, külön álló üres telekkel a belvárosban eladó. Megtekinthető délután 4-6-ig. Cím a kiadóban. 4941

Eladó ház.

Gizella-utca 3. sz. emeletes bérház, 10 évig adómentes, szabad kezői eladó. Bővebbet ugyanott. 6140

Eladó

Urbán Iván u. 38. számú sarokház. Bővebb felvilágosítás ugyanott. 6001

Eladó

halálózás folytán, legjobb helyen, kitűnő karban evő 3-3 hódas szőlő kolumák u, természeli vagy annakéül. Ugyanítva egy kevés urház a panotai tó-cán s elsőrendű termő földek. Bővebbet Pankotán Sebők István urnál, vagy Sebők János urnál Aradon, Veitzer János-utca 2. 6142

Határ-utca 16. száma

magánház előnyös feltételek mellett eladó. Aradi Kereskedelmi Bank. 6202

Külömféle.

Alázattal kéri

a jólelkű urhölgyeket, egy beteg, kereskepletelem nő, ki 3 gyermekével támasz nélkül maradt, hogy bármily csekélységgel nyomatot enyhítené kegyes ednének. Előre is őszinte hálas köszönettel özv. Fori Mihályné, Közep-u. 24. 3000

Oktatás.

Gyorsírás

hat hét alatt megtanulható. Jelentkezés 2-4-ig Purgly Lajosné-u. 180. 6230

Üzletek.

Egy főforgalmu

élelmiszer-üzlet, betegség miatt azonnal átadó. Bővebbet a kiadóban. 6227

Gyógyászat.

Az Anusoi

aranyér-kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoidál-kupok, azonos összetételűen ugyan hatásuk is teljesen azonos, aranykorona. Földe. gyógyszerár. Helysz. szertár Arad.

Rón és visszkotegség

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-terei Vajdits-gyógyszertárban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50 fillér. 6171

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00
Személyvonat este 9.81

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.06
Személyvonat délután 8.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Borosjenőre indul:

Reggel 8.26
Aradról Borosjenőre érkezik:

Délelőtt 10.44

Borosjenőről Aradra indul:

Délután 1.30
Borosjenőről Aradra érkezik:

Délután 8.43
Aradról Ujszentannára indul:

Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Este 6.10
Ujszentannáról Aradra indul:

Este 6.22
Ujszentannáról Aradra érkezik:

Este 6.53
Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházasra indul:

Motoros vonat reggel 8.37
Motoros vonat este 6.20

Kétegyházaról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 6.10
Motoros vonat délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházasra ind.:

Motoros vonat reggel 9.25
Motoros vonat este 7.00

Kétegyházaról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 6.00
Motoros vonat délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00
Vegyesvonat délután 4.45

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat reggel 5.00
Vegyesvonat délután 2.39